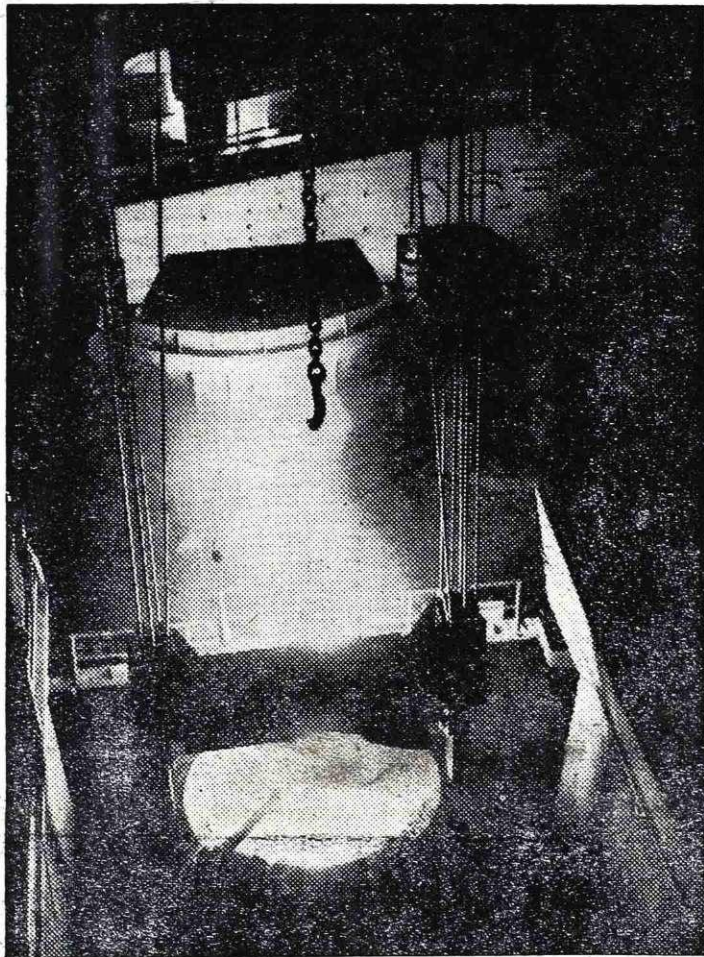

Učinkovita in hitra intervencija gasilcev v šamotarni

O požaru v šamotarni, ki je bil v torek, 28. maja ob 19. uri zvečer, smo se najprej pozanimali na obratovodstvu šamotarne. Zvedeli smo, da je kurjač peči med pečjo 5 in 6 v tem času opazil ogenj. Takoj je uporabil gasilne naprave za gašenje požara in olj. Ker pa njegovo posredovanje ni uspelo, je takoj obvestil delovodja popoldanske izmene. Tudi on je ugotovil, da sami ne bi mogli požara pogasiti, zato je hitro obvestil gasilce, ki so bili že v dveh minutah na kraju požara in pričeli z gašenjem.

Vzroke požara raziskuje posebna komisija, prav tako pa v času, ko to poročamo, ni znano, kolikšna je materialna škoda, ki jo je povzročil požar.

Že v sredo zjutraj pa so v oddelku mlini v šamotarni začeli z delnim obratovanjem. Prav tako so bili v (nadaljevanje na 3. str.)

ASEA električna peč bo skoraj dobila soseda — novo 60-tonsko LECTROMELT električno peč

Letošnji izvoz naših proizvodov

Za leto 1968 naše podjetje nima uradno določene izvozne zadolžitve, vendar je v okviru družbenega plana železarne določen interni plan izvoza v višini 33.000 ton proizvodov v vrednosti 3.523.300 dolarjev. V tem planu je upoštevana tudi manjša finančna realizacija nasproti domačim prodajnim cenam v višini 13.500.000 N. dinarjev, kar v globalu pomeni zgornjo dovoljeno mejo izvoza. Takšno razliko v dohodku med prodajo domačim potrošnikom in prodajo v inozemstvo povzročajo predvsem visoke uvozne carine in davščine držav uvoznic, dragi transporti ter nesorazmerno visoka ponudba jeklarskih proizvodov v svetu.

Letos smo večji del našega izvoza usmerili na velike potrošne centre v Evropi. V prvih štirih mesecih smo izvozili v Italijo 680 ton jekla za verige, 1.643 ton debele pločevine, 2.480 ton TVT, 560 ton valjane žice, 220 ton dinamno pločevine in 810 ton vlečene žice v skupni vrednosti 324.000.000 it. lir. Glavni posli v Italiji gredo prek zastopniške firme Centroprodukt Milano; plasma naših

proizvodov bo letos predvidoma znašal 7.500 ton v vrednosti 380 milijonov it. lir.

V Zahodno Nemčijo izvažamo še vedno izključno prek firme H. Schmidt Essen ter je realizacija v prvih štirih mesecih naslednja: 1.300 ton jekla za verige, 500 ton pocinkane pločevine, 1.800 ton debele pločevine in 336 ton dinamno pločevine v skupni vrednosti 1.580.000 nemških mark. Naročila za naslednje mesece so deloma že v hiši, deloma pa jih kupec še pripravlja tako, da bo letni plasma v Zahodni Nemčiji predvidoma znašal 5 milijonov nemških mark.

Celotna za izvoz planirana količina žičnikov v treh tromesečjih letošnjega leta je že zaključena za ZDA; realizacija v prvih štirih mesecih znaša 1.800 ton v vrednosti 229.000 ameriških dolarjev, do konca leta pa bo izvoženo okrog 5.000 ton žičnikov v vrednosti 630.000 ameriških dolarjev.

Bodeče žice smo letos že izvozili v Brazilijo 400 ton v vrednosti 53.500 dolarjev, naročilo za 1.000 ton bodeče žice za Kubo je v obratu želbljarna ter se postopoma od

pošilja. Prva količina 300 ton je bila vkrcana 25. maja t. l. Naročila do planirane izvozne količine 2.000 ton so zagotovljena.

V Pakistan smo izvozili 60 ton varilnih elektrod. Večje naročilo za 600 ton varilnih elektrod za Bolgarijo je že dospelo ter bo realizirano v naslednjih štirih mesecih.

Zaradi politične situacije na Blaznem Vzhodu smo skoraj povsem opustili tamkajšnja tržišča (Sirija, Iran, (nadaljevanje na 2. str.)

Sprejemanje pripravnikov na delo

Predsedstvo RS ZSS je na seji 22. III. 1968 razpravljalo o stališčih in nalogah sindikata pri sprejemanju pripravnikov v delovne organizacije, o organizaciji pripravniškega dela in o samoupravnem normativnem urejanju pripravnštva, v smislu Temelnjega zakona o sprejemanju pripravnikov na delo ter sprejelo o teh vprašanjih naslednje sklepe:

Namen zakona je razumeti kot družbeno intervencijo in enega od ukrepov gospodarske reforme, ki naj pospeši bolj racionalno in funkcionalno organizacijo, doseganje višje produktivnosti delovnih organizacij in hitrejši gospodarski in družbeni napredek nasploh. Z obveznostmi, ki jih temeljni zakon nalaga delovnim organizacijam glede sprejemanja pripravnikov, posega zakon v eno od temeljnih vprašanj njihove funkcionalnosti, odpira vprašanje njihove nezadovoljive in nesodobne kadrovske strukture, ki je v pogojih sodobne, naglo se spreminjajoče in vedno bolj zahtevne tehnologije najbolj resna ovira hitrejši modernizacije proizvodnega procesa.

Temeljni zakon obvezuje delovne organizacije k stalnemu, načrtnemu in sistematičnemu spreminjanju in izboljševanju kadrovskega sestava in zaleduje s tem predvsem ekonomskopolitične cilje. Zakonita obveznost delovnih organizacij, da sprejemajo strokovno kvalificirane osebe kot pripravnike v redno delovno razmerje, da jih uvajajo v prakso in pripravljajo, da po uspešno končani pripravniški dobi teoretično in praktično usposobljeni sprejemajo delovne obveznosti na mestih, ki zahtevajo znanje in iskušnje, je družbeni impulz delovnim organizacijam, da se začnejo bolj sistematično ukvarjati s kadrovsko politiko, ne samo z vidika trenutne situacije,

temveč tudi v perspektivi in z vidika tistih možnosti in zahtev ter spremenjenih pogojev, ki jih je že danes mogoče predvideti. To pa pomeni, da je obvezno sprejemanje pripravnikov v kvalitativnem in kvantitativnem pogledu predvsem odvisno od današnjih in jutrišnjih objektivnih potreb vsake delovne organizacije.

Potrebe delovne organizacije po pripravnikih zato niso stvar dobre volje, takšne subjektivne presoje in razpoloženja v delovnih organizacijah, ki vodi računa samo o trenutni ekonomski situaciji in še zlasti ne o raznih subjektivnih momentih. Objektivno so pogojene z njenimi ekonomskimi cilji, z zahtevami njene optimalne funkcionalizacije in racionalizacije, njene dinamike in njene rastoče produktivnosti, ker se v takšni dinamiki kaže uspešno izvrševanje družbeno-ekonomske funkcije podjetij.

Iz teh razlogov zakona ne gre razlagati kot preko onega ukrepa družbene prisile, ki zasleduje predvsem socialno politične cilje, niti ne kot ukrepa, ki zasleduje vzporedne ekonomske-politične in socialno-politične smotre, pri čemer so ekonomski smotri (izboljšanje kadrovske strukture) v interesu podjetja in njegove funkcionalizacije, socialno-politični (zaposlovanje) pa od teh neodvisni. Pomembno torej, da naj bi delovne organizacije ustanovljale pa čeprav v omenjenem obsegu »socialna« delovna mesta, da pomagajo odpravljati socialni problem, ki ga družba ne more z odpiranjem novih delovnih mest oz. z ustanavljanjem novih delovnih organizacij itd. reševati.

Delovna organizacija (podjetje) pa ni socialno-politična temveč družbeno-ekonomska organizacija in so takšne razlage za to nesprejemljive.

Brezposelnost visokokvalificiranih kadrov ni socialno-političen problem dokler bo v celotnem jugoslovanskem gospodarstvu okrog 500.000 delovnih mest neustrezno zasedenih z delavci, ki nimajo potrebne izobrazbe, medtem ko je po podatkih iz leta 1966

(nadaljevanje na 2. str.)

Primopredajna seja upravnega odbora

Včeraj, 30. t. m. je bila primopredajna seja novega in starega upravnega odbora Železarne. Na seji je poročal o delu UO v pretekli mandati dobi dosednji predsednik UO Franc Medja, direktor Železarne inž. Matevž Hafner pa je imel poročilo o sedanjem ekonomskem stanju v Železarni. Po obeh poročilih je bila razprava. Na seji so izvolili za novega predsednika UO inž. STANETA SEKNETA, za njegovega namestnika pa JANKA SMOLEJA.

Povzetke iz poročil obeh poročevalcev bomo objavili v naši prihodnji številki.

Informiranje naj postane pomembna stopnja v procesu samoupravnega komuniciranja in sprejemanju odločitev

V preteklem tednu smo imeli dva pomembna zbora družbenopolitičnih delavcev, katerih osnovni namen je bil prek njih informirati celotni delovni kolektiv o izredno neugodnem ekonomskem položaju železarne. Vsekakor je to zelo posrečena dopolnilna oblika informiranja članov delovnega kolektiva in kakor je bilo rečeno v uvodnih besedah in napisano v vabilu, mobilizacija celotnega kolektiva v borbi za izboljšanje sedanjega stanja. To obliko bi kazalo kot redno obliko informiranja delovnega kolektiva obdržati tudi v bodoče in s tem dopolnjevati ostale oblike komuniciranja v kolektivu.

V nobenem primeru pa takih oblik informiranja ne smemo istovetiti s samoupravnim komuniciranjem. Take informacije iz ust najbolj odgovornih vodilnih delavcev železarne pomenijo le del komuniciranja. Take oblike so lahko samo dopolnitev samoupravnega komuniciranja, ki z drugimi besedami pomeni aktivno sodelovanje in sodelovanje članov kolektiva pri sprejemanju mer in ukrepov za sanacijo sedanjega ekonomskega položaja kolektiva. Take informacije naj bodo le uvod v nadaljnji konkretni dialog na nivoju delovnih enot, pa tudi na nivoju manjših delovnih skupnosti, ki pa mora sloneti že na konkretnih problemih in nalogah enote, v kateri se razgovor vrši. Na teh nivojih mora informacija že preraščati v samoupravno komuniciranje proizvajalcev in biti povezana že s konkretnimi merami in ukrepi. Ravno zato moramo take oblike informacije sprejemati samo kot stopnjo v procesu nadaljnjih konkretnih akcij in odločitev.

Verjetno je bila naša dosedanja praksa komuniciranja preveč samo na nivojih vodilnih delavcev in vodilnih organov (političnih in samoupravnih) in premalo na nivoju neposrednih proizvajalcev. Razen tega pa smo v praksi še vedno preveč prežeti s političnim komuniciranjem, ki vsebuje elemente vodstvenega (državnega) informiranja, etatizma, centralizma in politične propagande. Vsekakor je samoupravno komuniciranje preraščanje političnega komuniciranja, je nova kvaliteta v naši samoupravni družbi. To pa pomeni enakopravno dogovarjanje in razumevanje drug drugega ter sporazumevanje in ne vsiljevanje svojega mnenja ali stališča. Dialogi enakopravnih subjektov v procesu samoupravnega dogovarjanja ne dovoljujejo duhovnega in političnega nasilja. Tako komuniciranje mora biti odprto vsem izkušnjam in mnenjem, iz česar se potem izlušči tisto, kar je najbolj napredno, strokovno in perspektivno. Pri tem pa moramo dovoljevati delovnemu človeku kot osebnosti možnost, da izbira med resnicami, alternativami in argumenti, s katerimi ima tudi on pravico nastopati. Pri takih samoupravnih dogovarjanjih pa mnogokrat grešimo tudi v tem, da večkrat zamenjamo avtoriteto dokaza z dokazom avtoritete!

Pri takem načinu komuniciranja resnično vsaka informacija lahko pomeni pomembno stopnjo pri sprejemanju važnih odločitev. Zato bi take oblike morali razvijati in negovati tudi naprej na vseh nivojih. Seveda pa moramo računati pri nadaljnjem razvoju samoupravnega komuniciranja še na številna protislovja, različna obnašanja, konfliktna situacija idr. Hkrati pa ves ta razvoj zahteva od sindikalne organizacije in ZKS v železarni in drugih naprednih sil zavestnega usmerjanja v smeri resničnega samoupravnega komuniciranja in približevanja središč odločanja delovnim ljudem.

Pri vseh oblikah komuniciranja, pa naj si bo da gre za ustno informacijo ali za sestanek ali za katero koli drugo obliko, pa je za komunikatorja silno pomembno, kakšen je bil odziv oziroma reakcija delovnega kolektiva. Prav gotovo je to zelo pomembno, kajti povratni tok, kakor to imenujejo v strokovnem jeziku, bi moral biti za nadaljnjo samoupravno komuniciranje važen element, ki ga mi ponavadi premalo upoštevamo. V tem je tudi eden od vzrokov za nedovoljno aktivnost proizvajalcev v samoupravnem mehanizmu.

Pri takem hitrejšem ali počasnejšem preraščanju v samoupravno komuniciranje ne smemo prezreti tudi drugih dejavnikov, kakor je kulturna raven kolektiva, stopnja izobraženosti idr., kakor tudi ne zavestnega usmerjanja in borbe progresivnih sil v kolektivu za resnično samoupravno komuniciranje.

Sedanje oblike informacij pa bi kazalo nadalje negovati in razširjati na vse nivoje, kot pomembno stopnjo v procesu sprejemanja važnih odločitev v konkretnih akcijah oziroma v sedanjem obdobju odločitev in ukrepov za hitrejšo sanacijo sedanjega ekonomskega položaja.

Letošnji izvoz naših proizvodov

(nadaljevanje s 1. str.)
Irak in Jordan). Dobavljamo le manjša naročila vlečne žice za žičnike standardnim zanesljivim kupcem iz prejšnjih let.

Hladno predelanih jekel smo letos izvozili 190 ton v ZDA, Zahadno Nemčijo in Romunijo, medtem ko imamo za naprej naročila za neznatne količine (okrog 30 ton). Tudi letos bo mogoč izvoz hladno predelanih jekel le v okviru blagovnih zamenjav z državami SEV-a.

Cene na evropskem tržišču jekla so se po lanskem depreziji le neznatno dvignile: v Italiji nismo dosegli nobenih izboljšanj cene ter dosežemo poprečno 78 dolarjev za ton pločevine, ki je glavni izvozni proizvod v to državo. Zahodnonemški kupec pa je le dvignil ceno za poprečno 17 nemških mark na tono jekla, tako da poprečno dobimo za tono jekla za verige, kot glavni izvozni proizvod v to državo, 94 dolarjev fran. ko Jesenice.

Najobčutnejši padec cen smo zabeležili pri izvozu bodeče žice v Brazilijo in sicer iz 160 dolarjev FOB Reka iz prejšnjih let na 134 dolarjev FOB Reka letos. Le za spoznanje je boljša cena na Kubi: 143 dolarjev FOB Reka.

Cena žičnikov v ZDA se je stabilizirala na 150 dolarjev za tono C&F New York za normalno specifikacijo žičnikov, vlečne žice pa so obstale na ceni 87 dolarjev za tono FOB Reka.

V vseh zgornjih cenah smo že odšteli uvozne dajatve, katere inozemski kupci plačajo ob prevzemu pošiljk in katere dosežejo poprečno 22% vrednosti blaga.

Poleg rednega izvoza bomo letos izmenjali z državami SEV naslednje izdelke:

POLJSKA: izvoz 651 ton konstrukcijskega jekla v vrednosti 78.600 dolarjev za uvoz 1000 ton gredic C-45 v enaki vrednosti.

ROMUNIJA: izvoz 483 ton

HVT v vrednosti 102.610 dolarjev za uvoz 1.470 ton ingotov v enaki vrednosti;

izvoz 10.000 ton valjane žice v vrednosti 900.000 dolarjev za izvoz 21.500 ton BSŽ v enaki vrednosti,

prevajanje 20.000 ton ingotov v blume, vrednost 357.000 dolarjev.

V teku so tudi razgovori za nekatere blagovne zame-

njave s SSSR in sicer za izvoz 4.000 ton hladno predelanih jekel v vrednosti 700.000 dolarjev za uvoz raznih ferolegur in blumov v enaki vrednosti, s Poljaki izvoz 500 ton varilnih elektrod v vrednosti 110.000 dolarjev za uvoz gredic C-45 za novo valjarno žice. Do realizacije teh dogovorov lahko pride koncem tretjega tromesečja 1968.

Sprejemanje pripravnikov...

(nadaljevanje s 1. str.)
prijavljenih za delo samo cca 70.000 kvalificiranih oziroma visokokvalificiranih in strokovnih delavcev, ki pa zaradi konservativne zaprtosti delovnih organizacij, njihove nepripravljenosti, da izboljšajo svoj kadrovski sestav, iščejo zaposlitve. V taki situaciji obvezno sprejemanje pripravnikov seveda nima znakov socialno-političnega reševanja problemov nezaposlenosti, temveč znake družbene intervencije, da se proces spreminjanja kadrovske strukture pospeši, da se razkrene konservativna zaprtost predvsem tistih delovnih organizacij, ki še ne spoznavajo, da je ustrezen kadrovski sestav pogoj racionalnejše organizacije proizvodnega procesa, potrebne dinamike njihovega razvoja in pogoj gospodarske rasti podjetja in družbe kot celote.

Ekonomsko politični ukrepi kot je obvezno sprejemanje pripravnikov pa rešujejo tudi socialno-politične probleme zaposlovanja mladih ljudi. Toda problem se lahko uspešno razrešuje kot posledica smotrne ekonomske politike delovnih organizacij, katerih sestavni del je načrtna, sistematična in perspektivna kadrovska politika.

Ureditev pripravnštva v samoupravnih normativnih aktih ni predvsem pravno vprašanje. Predvsem je to vprašanje politike delovne organizacije, njenih potreb

in ciljev ter koncepcij o tem, kako te cilje na najbolj uspešen način dosežati.

Tudi ni normativna ureditev pripraviškega dela enkratno opravilo, ki je končano v trenutku, ko so sprejeti ustrezni samoupravni akti, temveč je stalna naloga delovnih organizacij, ki morajo samoupravne norme o pripravištvu prilagajati dinamiki proizvodnega procesa, sodobni tehnologiji, svoji ekonomski perspektivi ipd.

V gospodarskih organizacijah, ki imajo neustrezen sestav kadrov bo potrebna še zlasti zelo intenzivna družbenopolitična akcija proti primitivni mentaliteti in konservativni zaprtosti, zaradi katere se kvalifikacijski sestav ne spreminja.

Kriteriji sprejemanja pripravnikov ne morejo biti enotni niti za celotno gospodarsko področje, niti za posamezne gospodarske panoge. Podrobnejši zakon, ki bi preciziral obveznosti v tem smislu bi oviral samoupravno pobudo delovnih organizacij in še utrjeval gledanja, da je sprejemanje pripravnikov samo enkratni, v bistvu socialni ukrep, ne pa stalna naloga delovnih organizacij in sestavni del njihove celotne politike.

Iz teh razlogov se zaenkrat tudi ne kaže potreba po republiškem zakonu, ki bi podrobneje določal kako naj delovne organizacije sprejemajo pripravnike.

Niob in tantal kot legirna elementa v jeklu

Niob in tantal najdemo v naravi v različnih mineralih in to ponavadi vedno oba skupaj. Oba tvorita soli z železom, manganom, kalcijem, uranom in redkozemelnimi elementi. Najbolj znani minerali, v katerih se nahajata skupaj z omenjenimi elementi so kolumbit, tantalit in samarskit. Te minerale dobimo predvsem v raznih vrstah granitov. Tantalit pa je lahko večkrat primešan volframovim ozr. kositrovim rudam.

Oglejmo si zdaj še, kje drugod lahko srečamo oba elementa ozr. kje je področje njihove praktične uporabe. Skoraj izključno lahko trdimo, da jih vsebujejo le določeni metalurški produkti, predvsem posebne vrste jekel — t.i. žarootojna jekla. Jeklom se niob in tantal dodajata v obliki zlitine fero-niob-tantal (Fe-Nb-Ta), ki jo

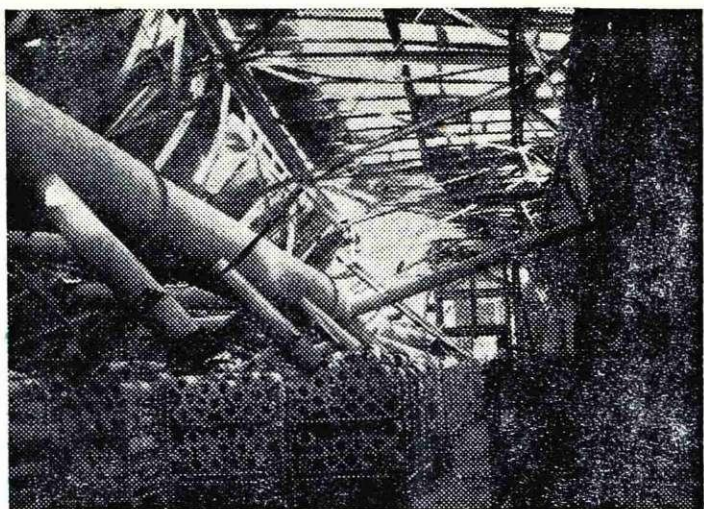
dobimo iz primerne rude (n. pr.: iz kolumbita z 12 do 58% Nb) s talenjem s trdnim natrijevim lugom in obarjanjem oksidov nioba in tantalata iz nastalih vodotopnih niobatov ozr. tantalatov z žvepleno kislino; dobljene okside nato reduciramo z aluminijem v električni peči. Poprečna sestava Fe-Nb-Ta izgleda približno takole: niob + tantal ca. 55–60%, aluminij ca. 3% (od redukcije), silicij ca. 2%, ogljik ca. 0,1% in kositra ca. 0,5%. Samo razmerje med niobom in tantalom pa zavisi seveda od uporabljene vrste rude. Tako imamo v poprečju v Fe-Nb-Ta, dobljenem iz niobita, razmerje med niobom in tantalom od 8:1 do 12:1, obratno pa nam legura fero-tantal-niob, dobljena n. pr. iz tantalita, kaže približno ravno obratno razmerje med niobom in tantalom, čeprav je običajno v nji sorazmerno

več nioba z ozr. na tantal kot pa tantal na niobu v Fe-Nb-Ta.

Niob pa se nahaja kot legirni element ne le samo v jeklih, temveč tudi v posebnih vrstah lahkih zlitin, tako n. pr. v ceraluminu; obnesel se je tudi v radiovalovni tehniki kot »lovilec« plinov. Tantal pa služi med drugim za izdelavo raznih grelnih teles, cevi in to povsod tam, kjer se postavljajo zelo visoke zahteve na termično obstojnost in odpornost proti koroziji.

Zdaj si pa oglejmo še tisto, kar nas najbolj zanima, to je, kako se konkretno kaže vpliv dodatka nioba in tantalata jeklom na izboljšanje njihovih termičnih ozr. mehaničnih lastnosti. Začnimo kar pri niobu.

Če vzamemo n. pr. neko nerjaveče jeklo z 18% kroma in 8% niklja (t.i. 18/8 jekla) in ga segrejemo na

Ob požaru v šamotarni je bila najbolj prizadeta sušilnica opeke

Učinkovita in hitra intervencija gasilcev

(nadaljevanje s 1. str.)

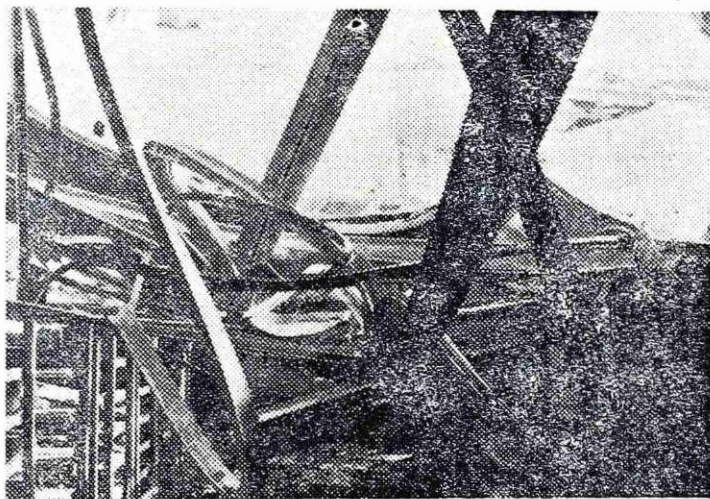
sredno zjutraj izvedeni potrebni ukrepi z namenom, da bi čim hitreje omogočili normalno obratovanje šamotarne.

Vač podrobnosti o poteku velkega napada na ogenj v šamotarni smo dobili pri poklicni gasilski reševalni službi.

Gasilci, ki so bili poklicani v šamotarno, so se v trenutku znašli v položaju, ki ga je težko opisati. Bila je izredno visoka temperatura, ki je povzročila, da se je železna konstrukcija ostrešja nad sušilnico zelo hitro sesedla. Naši gasilci so imeli velik uspeh predvsem v tem, da so napadlj leglo požara v hodniku pri samotnih pečeh z dveh strani tako močno, da je bilo leglo požara v nekaj trenutkih lokalizirano. Gasilci so bili uspešni tudi zato, ker jim je uspelo zavezati požar, ki je že prehajal v vzhodni objekt šamotarne. Javno je treba pohvaliti naše gasilce: Sodja, Muliča, Janeza Novaka, Anteja Kuveka,

Božota Kera, Filipa Rihtaršiča in še druge, ki so pod strokovnim vodstvom poveljnika Novaka z velikimi napori uspeli požar pogasiti in likvidirati v zelo kratkem času. Tako je uspelo kolektiv Železarnice in vso našo skupnost obvarovati pred še večjo katastrofo in materialno škodo. Poleg gasilcev, ki so v torek zvečer učinkovito in zelo hitro posredovali, je treba pohvaliti tudi kolektiv popoldanske izmene šamotarne, ki je po svojih močeh pomagal gasilcem pri njihovem delu. V tej akciji je sodelovalo tudi sedem gasilcev gasilskega društva Jesenice-mesto.

- or

Železna konstrukcija ostrešja nad sušilnico, se je zaradi izredno visoke temperature sesedla

500–800°C, bi pod mikroskopom kaj lahko ugotovili izločanje kompleksnega kromovega karbida (t. j. kromovega karbida skupno z železovim karbidom). Temu pojavu pravimo interkristalna korozija. V kromu, ki predstavlja v teh jeklih glavni legirni element, nastanejo nekakšna »prazna« mesta, kar se izredno slabo odraža na odpornost teh jekel proti koroziji. Ta pojav je znan tudi pod imenom »weld decay« (varilni razpad); površine v bližini mesta varjenja takih jekel so namreč izpostavljene kritičnemu temperaturnemu območju (500 do 800°C) in zato izredno podvržene prej omenjenemu interkristalnemu izločanju kompleksnega kromovega karbida. Ni potrebno še posebej poudarjati, kako se to lahko slabo odraža na kvaliteto zvara. Temu neljubemu dejstvu se skušamo v praksi izogniti na več načinov: pazimo na to, da znaša vsebnost ogljika v jeklu naj-

več 0,5%; toda to ni vedno najlažje izvedljivo. Na razpolago imamo tudi naknadno kaljenje pri 1050–1150°C, kar pa v praksi tudi ni vedno izvedljivo. Nadalje imamo možnost povečanja vsebnosti silicija v jeklu. Najboljši efekt pa dosežemo z dodatkom takih elementov jeklu, ki stabilizirajo karbide. Taka elementa sta n. pr. niob in titan, ker imata večjo afiniteto do ogljika kot krom. Niob ima prednost pred titanom zaradi tega, ker ga med varjenjem manj izpari. Ker pa z dodatkom teh elementov zmanjšujemo trdoto jekla, kompenziramo to z dodatkom niklja.

Količina nioba, ki je potrebna, da preprečimo »weld decay« se giblje v mejah 6–10-kratne vsebnosti ogljika, t. j. od 0,6–1%. Da bi pri varjenju naneseni material tudi ne bil podvržen temu pojavu, morajo tudi elektrode vsebovati približno 10-krat več nioba kot ogljika. Včasih se poleg nioba doda-

ja takemu jeklu tudi titan. Kar je nioba v prebitku (nad razmerjem 8 Nb : 1 C), tvori le-ta z železom posebno, izredno stabilno spojino z zelo ugodnim vplivom na povečanje določenih termičnih in mehanskih lastnosti jekla. Zarobstojna jekla lahko zato vsebujejo od 0,5–2% nioba. Visoka vsebnost silicija pa omogoča nizke kalilne temperature.

Za nerjaveča jekla je znano, da jih je treba zračno kaliti; pri prehitrem ohlajevanju lahko pride do nepravilnih napak. Ta pojav je možno v določeni meri zmanjšati z dodatkom nioba jeklu, vendar se je titan v tem slučaju izkazal za boljšega. Pri nitridnih jeklih (kjer se kot legirni element dodaja tudi dušik) nam vsebnost nioba nad 1% zvečuje hitrost nastajanja nitridne plasti in obenem dovoljuje višje temperature »nitiranja«. V količinah nad 2% (ali 15-kratna vsebnost ogljika) ima niob ugoden vpliv

na vse glavne lastnosti jekla. Ob istočasnem dodatku molibdena pa dosežemo še boljši efekt.

Preostane nam še, da si ogledamo vpliv tantala kot legirnega elementa v jeklu. Podobno kot niob tvori tudi tantal izredno stabilne spojine z ogljikom (karbide) in drugimi nekovinskimi sestavinami jekla. Dodatek 3% tantala jeklu, ki vsebuje 0,95% ogljika, zmanjša vsebnost železovega karbida na polovico. Ker se tantal sorazmerno zelo lahko oksidira pa tudi žilindra s silicijem, so izgube na tantalu znatne. Do ca. 1% se tantal dodaja jeklom z visoko vsebnostjo kroma za zmanjšanje že omenjenega »weld decay« efekta. Manjše količine tantala se tudi dodajajo aluminijevim ozr. krom-nitridnim jeklom kot sredstvo za povečanje hitrosti nastajanja nitridne plasti.

Tantal se včasih dodaja orodnim jeklom. Če vsebujejo ta jekla visok odstotek

stotkov, so sprejeli tudi sklep, da se izplačujejo pogodbeno vsote samo v višini mesečnih dohodkov. Ta sklep je bil potreben zato, da ne bi na koncu leta zopet izkazovali primanjkljaj, katerega bi morali pokriti z izrednim prispevkom, ki pa bremeni osebnih dohodek zavarovancev. Razprava je bila precej živahna, kar kaže, da se člani skupščine čutijo odgovorne za trošenje sredstev sklada.

Prvi načrt je predvideval 66.511.000 N din dohodkov ter z upoštevanjem obvezne rezerve v višini 1.381.000 N din, 65.130.000 N din izpadkov.

Novi načrt pa predvideva 70.973.000 N din dohodkov in z upoštevanjem obvezne rezerve v višini 1.364.000 N din, 69.609.000 izdatkov.

Kljub temu, da novi finančni načrt predvideva za 4.479.000 N din večji dohodek, še vedno ne pokrije zahtev zdravstvenega centra Kranj.

Stane Torkar

Železarski globus

ZAHOĐNA NEMCIJA — Zahodnonemška železarna August Thyssen Hütte je naročila pri podjetju Concast AG napravo za kontinuirno vli-vanje z letno proizvodno zmogljivostjo 350.000 ton. Naprava bo tipa »S« z ukrivljeno kokilo in jo bodo uporabljali za vli-vanje jekla, ki ga bo proizvajal 120-tonski LD konvertor. Vli-vala bo brame široke do 2.000 in debele do 250 mm.

FRANCIJA — Francija ima velike zaloge železove rude, ki pa je slabše kvalitete. Za-

to tudi količina nakopane železove rude v tej državi iz leta v leto pada, ker jo vedno več uvažajo iz prekomorskih dežel. V letu 1967 so nakopali skupno 33,9 milijonov te železarske surovine. To je za 2,4 milijona ton manj kot v letu 1966.

NIZOZEMSKA — Največja nizozemska železarska družba Koninklijke Nedeelandsche Hoogovens en Staalfabriken bo povečala proizvodnjo surovega jekla na 4 milijone ton letno. V ta namen bodo investirali 280 milijonov dolarjev in zgradili nov plavž, kisikovo jeklaro ter bluming valjarno, v kateri bodo valjali bloke, težke do 45 ton.

ogljika, se ravna količina dodanega tantala po tem, da ostane še dovolj železovega karbida, tako da je še možno povečati trdnost takšnega jekla z vročo obdelavo. Pri brzoreznih jeklih povzroči dodatek tantala ob istočasnem dodatku volframa ali kroma nastanek znatne količine zelo trdih karbidov. V specialnih vrstah brzoreznih jekel v volframovem karbidu nahajajoči se tantalov karbid bistveno zmanjšuje pojav drobljenja teh jekel pri varjenju ozr. nalamljanje robov (pri nožih, rezilih idr.).

Vidimo torej da danes ne predstavljata niob in tantal nobene redkosti kot legirna dodatka jeklu, ter jih zato ne moremo šteti med take legirne elemente, ki pridejo le redkokdaj v poštev pri proizvodnji jekel. Nasprotno, oba postajata vedno bolj iskana in uporabljana elementa, posebno kadar zahtevamo od jekel ozr. zlitin povečano termično obstojnost.

dipl. inž. Miran Jenko

Vsi smo odgovorni za izboljšanje ekonomskega položaja Železarne

Kljub nekaterim pozitivnim rezultatom gospodarjenja v prvih petih mesecih v Železarni, bolj kot posledice zunanjih ukrepov, kot notranjih, še vedno po obsegu proizvodnje in realizacije nismo na planiranem nivoju. Ravno tako tudi izplen odstopa od planiranega in zaradi visokih proizvodnih stroškov je pre nizka tudi povprečna prodajna cena. Iz teh razlogov ni bilo pokritja za osebne dohodke in če bomo nadaljevali tako v prihodnje, bo neizogibna posledica zniževanje osebnih dohodkov. V zvezi s to problematiko smo postavili vprašanje nekaterim vodilnim delavcem v delovnih enotah.

UREDNIŠTVO: Samoupravni organi so na predlog uprave podjetja sprejeli skupaj z letnim planom tudi sanacijski program za izboljšanje ekonomskega položaja v Železarni. Ali vam je dovolj kritično stanje v kolektivu poznano in kaj ste v vaši delovni enoti ukrenili v zvezi s sanacijskim programom? FRANC GLOBOČNIK, obratovodja plavža:

Poleg sanacijskega programa, ki ga je sprejel delavski svet Železarne, je bil v naši delovni enoti izdelan interni program stroškov proizvodnje za leto 1958.

V tem programu so zajeti vsi pododdelki obrata, o njem pa smo se pogovarjali na obratovodski konferenci sku-

ciji je treba povečati stopnjo bazičnega aglomerata, dvigniti temperaturo zažigalne komore, z dodatkom mazuta in s tem povečati proizvodnjo aglomeracije za 15 do 20 ton na dan. Do maksimalnih možnosti je treba izkoristiti domačo okujino, ki je na razpolago. Na plavžih zagotoviti z rekonstrukcijo kavperjev št. 3 in 4, višjo temperaturo zraka, kar bo omogočilo zvišanje dodatkov mazuta in tako bomo prispevali svoj delež za dosedaj normalne porabe koksa.

Z ukrepi izboljšanja dela priprave vložka ter uvoza indijske in alžirske rude bomo izboljšali izplen iz vsipa. Tako bi se približali s planom predvidenemu izplenu 47%.

pravljaj, ker je po izvolitvi imel samo eno sejo. Zato bo treba predlog sanacijskega programa vnesti v dnevni red ene prihodnjih sej DS DE. Toliko o našem programu, o sanacijskem programu Železarne pa smo že brali v Železarni.

Menim, da bo treba napraviti določen red tudi glede samih naročil. Ne bi se smelo več dogajati tako kot sedaj, da imamo npr. pri enem samem kupcu več različnih manjših naročil. Razen tega bi morala nova valjarna žice na Beli začeti čimprej z rednim obratovanjem, iz martinarne pa bi morali dobiti vložek, ki bi ustrezal potrebam finalnih obratov. Torej problem je vložek, ki ga je premalo in tudi ni dosti kvaliteten. Zato je pogost pojav, da je pločevina mehurčasta ali dvoplastna.

Rentabilno ni, da valjarna žice na Jesenicah in težka proga na Javorniku obratujeta le na eno ali dve izmeni. Proizvodni stroški rastejo in v podjetju bo treba nekaj ukreniti. Za naš obrat je ze-

peči in se odloči za izgradnjo LD konvertorjev.

V našem obratu sem že deset let kvalitetni kontrolor. Glede kvalitete izdelave pločevine se je stanje precej izboljšalo, ni pa povsem zadovoljivo. Lahko bi še marsikaj izboljšali. Tu mislim predvsem na luženje, ravnanje, toplo obdelavo, rezanje v tolerancah itd. Zaželjeno bi bilo, da bi iz valjarne trakov na Beli dobili tak vložek, da bi na vsakem našem duo ogrodju lahko končno valjali.

Kot je že delovodja Ravnik povedal, imamo težave z ravnalnimi stroji in njihovimi kapacitetami. Treba bo uvesti tečaje ali seminarje za nove delavce. Spoznati morajo postopke dela in kvalitete materialov. Na splošno pa menim, da mora imeti prednost kvaliteta, ne pa to- naža.

ANTON ŠALIKA, delovodja v HVŽ:

Kritično stanje v Železarni mi je znano, prav tako pa sem seznanjen s sanacijskim programom Železarne in našega obrata. Strinjam se s predlaganimi ukrepi za izboljšanje ekonomskega položaja Železarne.

Treba bo vzpostaviti tesnejše sodelovanje med posameznimi obrati, ki sodelujejo v

tetnejši, dohodek podjetja bo večji, s tem pa tudi osebni dohodki zaposlenih. Namesto tega, da bi zmanjševali osebne dohodke, je bolje, da zaostriamo proizvodno disciplino ter osebno odgovornost na delovnih mestih.

IVAN GASPERIN: delovodja v HVŽ:

Za naš obrat je izrednega pomena vložek za nadaljno predelavo. To je povsem razumljivo, saj smo finalni obrat. Več pozornosti bi morali posvečati medsebojnemu sodelovanju med obrati ter delu samoupravnih organov. O problemih, ki nastajajo, bi se morali večkrat pogovarjati na skupnih sejah delavskih svetov valjarne žice, martinarne in HVŽ. To bi bila lahko trajna ali občasna oblika dela. Pravočasno bi se morali dogovoriti za izločitev neustreznih šarž. Tu so mišljene šarže, pri katerih pozneje ugotovljamo lunke, razne vključke, zavaljanost itd.

V HVŽ imamo precej težav zaradi delovne sile, usposobljene za delo v naši enoti. Dosti časa in tudi finančnih sredstev potrebujemo za priučevanje kadra. Precej primerov je, da priučeni kader zapusti obrat oz. delovno me-

Naša ustna anketa

paj z delovodji ter na seji delavskega sveta delovne enote. Osnovni problem obravnavam v našem programu je, kako izboljšati kvaliteto vložka in sanirati ogrevalce zraka, kar bi omogočilo znižanje specifične porabe koksa na eni strani ter povečanje proizvodnje na drugi strani. O tej problematiki je tekla beseda tudi na seji DSŽ, kjer so še posebej poudarili problem kvalitete rude.

V kamnolomu so že sedaj ugotovljeni nižji proizvodni stroški kot so bili planirani, zato bomo tudi v prihodnje obdržali sistem globinskega odstreljevanja.

V kamnolomu Trebež na Javorniku je potrebna temeljita sanacija celotnega kamnoloma. To je delno že v teku, računamo pa, da bo sanacija izvedena do četrtega kvartala in sicer do meje, da bo zagotovljena poraba dolo- mita za Železarno. Na apnenici bo začel s 1. 6. glavni remont, ki bo trajal mesec dni. V tem času bo obnovljena celotna šamotna obloga, predvidena pa je tudi osvežitev vseh naprav. V zvezi s tem naj omenim, da bo peč spet prvič v remontu po dvanajstih letih.

Nadaljni problem priprave vložka je v tem, da dosežemo to, da bo siderit vseboval izpod 5% žarozgub in bo tako lahko dosežen prihranek na koksu. V stari aglomera-

Navedeni ukrepi bodo lahko realizirani s skupnimi napor- i z upravo podjetja ter na drugi strani s prizadevanjem vseh članov kolektiva na svojih delovnih mestih.

ALOJZ BRGANT, vodja Kip naprave na novi aglomeraciji, DE plavž:

O sanacijskem programu je bilo govora na seji delavskega sveta delovne enote ter na sestanku z delovodji. Sanacijski program dela imamo, dolžnost vodilnih ljudi in delavcev na delovnih mestih pa je, da skrbijo za njegovo realizacijo. Tudi v našem oddelku bi lahko prispevali, da bi za kakšen odstotek znižali proizvodne stroške, naloga vodstvenega oz. vodilnega kadra pa bo, da bo organizacija dela čim boljša.

V Železarni bi morali v bodoče posvetiti še večjo pozornost novatorjem in racionalizatorjem ter njihovim prizadevanjem, da bi realizirali predvsem tiste predloge, ki zagotavljajo znižanje proizvodnih stroškov. Če smo že omenili prizadevanje delavcev na delovnih mestih za znižanje proizvodnih stroškov, potem moramo misliti tudi na njihovo spodbudno nagrajevanje.

FRANC RAVNIK, delovodja v adjustaži valjarne 1300: Sanacijski program imamo, vendar pa o njem novoizvoljeni delavski svet še ni raz-

lo važno, da iz nove bluming valjarne dobimo material, ki mora ustrezati glede toleranc — debeline. V tem primeru bi lahko ustavili trojko, kar bi bilo v prid tudi naši delovni enoti. Stroški bi bili manjši, proizvodnja pa večja. Problematična so tudi visoko kvaliteta jekla, ki jih je treba predvaljati na trojki in nam je zato še vedno potrebna. Organizacijo dela bo treba izboljšati, nastopa pa velik problem glede delovne sile, ki ni stalna in se vedno sproti menjava. To velja predvsem za adjustažo. Precej težav imamo z zastarelimi napravami, saj v adjustaži nimamo ustreznih ravnalnih strojev, sedanji pa so že dotrajani in ne ustrezajo za ravnanje kvalitetnih materialov.

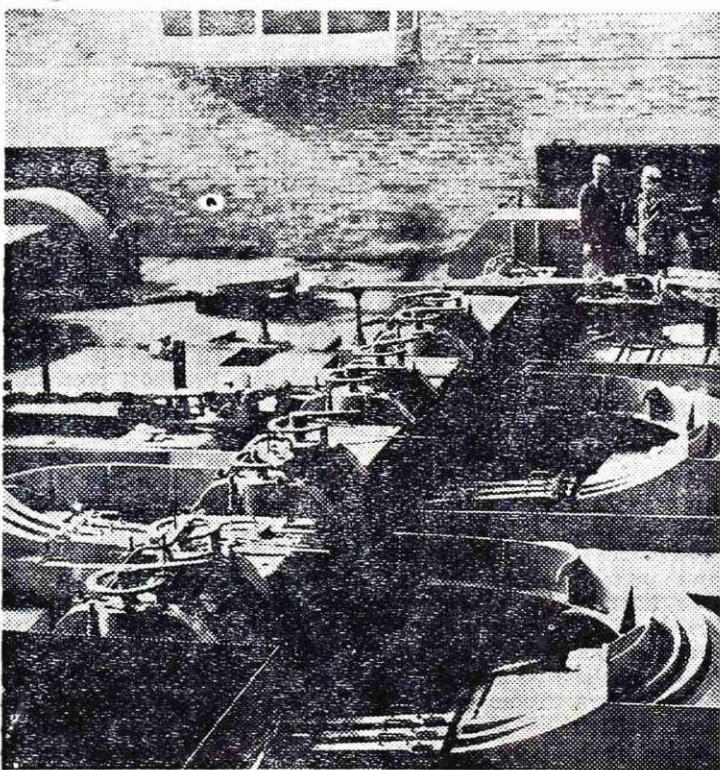
JANEZ ZUPAN, kvalitetni kontrolor v valjarni 1300:

Prvenstveno je treba zagotoviti boljše surovine in ru- do z boljšo vsebnostjo železa. Čimprej bo treba dokončati dela na novi aglomeraciji. Kar zadeva martinarno, me- nim, da potrebuje še večjo pomoč strokovnega kadra. Pomoč je potrebna zato, da bi uspelo zmanjšati nekvalitetne šarže, zlasti pri MD in OL 2 spec, za žage. To so zelo kritične šarže, s katerimi imamo pozneje opravka v valjarni 1300. V perspektivi bo treba opustiti sedanje SM

proizvodnem procesu. Tako sodelovanje je zaželeno in potrebno še posebej, kar zadeva kvaliteto izdelkov in asortiment. Sprejetih ukrepov in smernic bi se morali v posameznih obratih bolj pridrževati. Ne bi bilo prav, če bi zmanjševali osebne do- hodke, temveč je treba narediti vse druge mere in ukrepe, da bodo proizvodi kvali-

sto, mi pa postopek samo obnavljamo iz meseca v me- sec. Proizvodnih rezultatov, kakršne bi želeli oz. pričako- vali, jih pa ni. Da pa nas delavci tako pogosto zapuša- jo, pa je vzrok tudi v tem, da smo lani imeli zelo nizke osebne dohodke in smo bili med zadnjimi v lestvici oseb- nih dohodkov v Železarni.

-or

Valjarna Bela — proga 350 med preizkušanjem

Samo z zavzetostjo vseh članov kolektiva lahko izboljšamo sedanje stanje

V petek, 24. t. m. je predsednik izvršnega odbora sindikalne organizacije Železarn sklical aktiv predsednikov in tajnikov sindikalnih odborov ter članov izvršnega odbora sindikata Železarn. Govorili so o sedanjem finančno-ekonomskem stanju v Železarni in potrebnih ukrepih ter o pripravah za tolmačenje in razgovore v delovnem kolektivu o integraciji slovenskih železarn. Namer. aktiva je bil prek predstavnikov sindikalnih odborov informirati celoten kolektiv o sedanjem stanju v Železarni in mobilizirati vse sile za čimprejšnjo sanacijo sedanjega položaja. O prvem vprašanju je govoril tehnični direktor Bogomil Homovec, o drugem pa direktor sektorja za ekonomiko inž. Ivo Arzenšek.

Tehnični direktor se je v svoji uvodni razpravi izognil analizi rezultatov gospodarjenja v Železarni v lanskem letu, ker so članom znani, dalj časa pa se je zadržal pri analizi rezultatov črne metalurgije v Jugoslaviji zaradi lažje ocene našega položaja v panogi.

V odnosu na leto 1966 je bila realizacija črne metalurgije v Jugoslaviji v letu 1967 izražena v indeksu 91. Posamezne železarnice pa so dosegle: Zenica 97, Jesenice 97, Ravne 92, Sisak 88, Store 82 itd. Tudi neto produkt in dohodek sta v upadanju, tako je znašal neto produkt panoge v odnosu na prejšnje leto 68 (železarna Jesenice 86), dohodek pa 59 (železarna Jesenice 77). Železarnice so imele v letu 1967 64,8 milijonov N din nepokritih osebnih dohodkov (železarna Jesenice 10,6 milijonov N din).

Poprečni osebni dohodek v železarnah je bil lani 816 N din (indeks v odnosu na 1966 — 99), v naši Železarni pa 894 (indeks 102). Tovariš Homovec je poudaril, da je skromen dvig osebnih dohodkov v lanskem letu, kljub nepokritju, zavestna in enotna odločitev vseh dejavnikov v Železarni glede na samo stanje v kolektivu.

Osnovna sredstva železarn so se lani dvignila v odnosu na prejšnje leto na 107 (indeks), v naši Železarni pa na 113. To veliko povečanje, je nadaljeval tehnični direktor,

ima svoje pozitivne in negativne posledice. Pozitivne zato, ker smo dobili nove naprave in kapacitete, negativne pa, ker je kolektiv obremenjen z novimi odplačili. Lani je celotna panoga odpisala 50 % osnovnih sredstev, naša železarna pa 49 %. Faktor obračanja osnovnih sredstev je bil v naši Železarni 1,82 (1966 — 2,10), v panogi pa 1,60 (1966 — 1,93).

Po vseh navedenih podatkih in primerjavah lahko ugotovimo da smo bili kljub zelo neugodnemu stanju v lanskem letu, v merilu celotne črne metalurgije, v samem vrhu gospodarjenja. Zato je bil tudi sklep ZJZ, da naj se z rezultati gospodarjenja v lanskem letu seznanijo vse železarnice, ker pretirano pripisujemo vse slabosti v panogi samo subjektivnim napakam.

Tehnični direktor je potem govoril o rezultatih gospodarjenja v Železarni v prvem tromesečju letos (glej uvodni članek v 21. številu Železarnice). Ponovno je poudaril, da se bo potrebno krčevito prizadevati, da dosežemo planirani obseg proizvodnje, tako po tonah, kot po finančni realizaciji, da izboljšamo izplen in znižamo poprečno ceno. Najtežje je z izplenom, ki ga povzročajo živi ljudje od vodstvenih delavcev, do zadnjega proizvajalca, zato bomo prav temu vprašanju morali posvečati posebno pozornost. Po mnenju tehnične

službe bi do septembra lahko povečali finančni učinek in zmanjšali izgubo na minimum. Če pa se bo izkazalo, da v polletju ne bomo izboljšali rezultatov poslovanja, potem bomo prisiljeni govoriti o zmanjšanju osebnega dohodka, je zaključil svoje zelo izčrpne uvodne besede tehnični direktor.

Ker ni bil namen aktiva široko razpravljati o informaciji sedanjega stanja v Železarni, ni bilo bistvenih razprav, razen nekaterih potrditev in podkrepitev uvodnih besed tov. Homovca.

Inž. Arzenšek je v prehod na drugi del dnevnega reda poudaril, da uspeh ne bo dosežen, če bo informacija ostala le na tem nivoju. O tem mora biti obveščen vsak član kolektiva in informacijo sprejeti kot svojo delovno obvezo pri odstanjevanju slabosti v našem gospodarjenju. Gospodarjenje v prvem tromesečju še ni dovolj objektivna osnova za orientacijo v bodoče, ker se čuti še prehod iz prejšnjega leta in drugi vplivi. Vendar pa bomo morali dobiti čim boljše pot za realizacijo naših načrtov, da odpravimo vsaj minuse do konca leta. Ob vsem tem si moramo biti tudi na jasnem, kaj lahko naredimo z lastnimi silami, kaj pa morajo narediti drugi dejavniki, pri tem mislim na nadaljnje in na sedanje zelo neugodne kreditne pogoje. Tudi kliring, je nadaljeval inž. Arzenšek, ni dal zadovoljivih rezultatov. O vsem tem bi morali ljudje vedeti v kolektivu in ne postavljati samo zahteve in vsa bremena nalagati na ramena določenim ljudem v upravi. Naredili bomo vse, da se bomo z osebnimi dohodki obdržali na maksimalno možni višini, vendar pa pri tem morajo sodelovati vsi člani kolektiva,

predvsem z boljšim in bolj odgovornim delom.

Tehnični direktor je pripomnil, da je namen takih razgovorov, prek sindikalne organizacije in drugih oblik, informirati vse člane kolektiva. Tudi akcijski program je dovolj precizen in znan članom kolektiva, vprašanje pa je, kako ga bo vsak posameznik sprejel in pomagal k njegovi realizaciji.

Vsa dosedanja leta smo vse preveč govorili le o pravicah, mnogo manj pa o dolžnostih. Naša sedanja naloga je animirati vse pozitivne sile v kolektivu, da dosežemo cilje akcijskega programa.

Po zaključku prvega dela je direktor sektorja za ekonomiko inž. Arzenšek govoril o dosedanjih pripravah za integracijo slovenskih železarn. To ni neka naša jugoslovanska posebnost, to je imperativ časa in razvoja, ki se čuti v vsem svetu, kajti ekonomski zakoni so neizprosni. Integracija pomeni boljše rezultate v nadaljnjem razvoju, kajti rezultatov čez noč ne bo, koncentracijo ma-

terialnih in umskih sil ter skupno kreiranje politike slovenskih železarn.

V nadaljevanju je inž. Arzenšek govoril o delu strokovnih grup za integracijo železarn, katerih delo naj bi bilo predvidoma zaključeno do jeseni (glej 17. in 18. številu Železarnice). Težko pa je do dneva predvideti čas, ker je to zelo odgovorno in kompleksno delo. Člani kolektiva so z načeli integracije prek Železarnice že informirani, delavski svet Železarnice pa bo informiran še bolj podrobno. Ko bodo pa obdelani posamezni detajli, bo o tem podrobno obveščen tudi kolektiv. Osnovna misel, ki nas pri razpravah o integraciji vodi, pa je to, da nihče ne sme izgubiti dela, je zaključil inž. Arzenšek.

Predsednik izvršnega odbora sindikata Železarnice tov. Mlinarič je zaključil aktiv s pozivom, naj se informacije, ki so jih predsedniki in tajniki dobili na aktivu, prenesejo čim bolj kritično in dosledno na vse člane kolektiva.

FINSKA — Ob koncu preteklega leta je pričela obratovati v tej državi nova in največja železarna. V njej obratuje plavž, kisikova jeklarna, naprava za kontinuirno vlivanje in pločevinska valjarna. Največji del naprav za to železarno je dobavilo britansko podjetje Davy and United Engineering Co. iz Sheffielda.

SOVJETSKA ZVEZA — V kijeveskem inštitutu za varjenje proučujejo možnost gradnje cevovodov s premerom 2,0 do 2,5 metra, da bi lahko transportirali ogromne zaloge zemeljskega plina iz Sibirijske v ostale dele Sovjetske zveze. Do zdaj zgrajeni cevovodi imajo največji premer cevi do 1,22 m. Takšne cevo-

vode z velikim premerom bodo morali variti spiralno.

ZAHODNA NEMCIJA — V jeklolivarni zahodnonemške železarnice Hoesch AG so pred kratkim odlili valjčno stojalo, ki je težko 300 ton, 13,5 m dolgo in 4,5 m široko. Za odlitje tega stojala so potrebovali 500 ton raztaljenega jekla, ki so ga odlili iz šestih ponvic iz dveh 250 tonskih SM peči.

ZDA — Železarnice v ZDA so proizvedle v letu 1967 skupno 118 milijonov ton surovega jekla. Od tega je bilo 55,7 % SM jekla, 32,8 % LD jekla in 11,5 % elektro jekla. Tudi v tej državi iz leta v leto pada proizvodnja SM jekla na račun LD in elektro jekla.

● tehnični feljton ● tehnični feljton ● tehnični feljton ● tehnični feljton ● tehnični feljton ● tehnični feljton

Zemeljski plin v Sovjetski zvezi

Sovjetska zveza spada med tiste države na svetu, kjer so največja nahajališča zemeljskega plina. Do sedaj razpolaga z dokazanimi zalozami, s 4.400 milijarde m³ zemeljskega plina. Možne zaloge pa cenijo celo na okoli 70.000 milijard m³. Kot primerjavo lahko navedemo, da cenijo zaloge tega plina v Zahodni Nemčiji na slabih 250 milijard m³.

V letu 1967 so načrpali v Sovjetski zvezi skupno okoli 186 milijard m³ zemeljskega plina. V letu 1970 računajo, da bodo povečali to količino na približno 200 milijard m³. Danes črpajo plin v tej državi na 470 nahajališčih, od katerih so približno 50 % odkrili po letu 1960. Nafta in zemeljski plin krijeta danes skupno približno 52 % vseh energetskih potreb v Sovjetski zvezi.

Iz razpredelnice je razvidno, v kakšne ener-

getske namene uporabljajo danes v Sovjetski zvezi zemeljski plin v odstotkih celotne porabe.

proizvodnja električne energije	46,1 %
gospodinjstva	11,1 %
železarska industrija	10,1 %
industrija gradbenega materiala	8,6 %
surovina za kemično industrijo	6,5 %
strojna in predelovalna industrija	3,6 %
ostala industrija	10,2 %
ostali porabniki	3,8 %
skupaj	100,0 %

Pri izkoriščanju zemeljskega plina igrajo važno vlogo cevovodi, po katerih ga transportirajo do mesta porabe. Resnica je namreč, da so mnoga nahajališča tega goriva v Sovjetski zvezi precej oddaljena od znanih in velikih industrijskih središč. Največja in najbolj bogata nahajališča tega plina se namreč nahajajo v Sibiriji. V začetku leta 1967 je bilo vseh cevovodov za transportiranje zemeljskega plina, ki so imeli premer cevi največ do 1.420 mm, skupno 45.700 km.

V preteklem letu so tudi pričeli z gradnjo no-

vih, velikih cevovodov, ki bodo povezovali nahajališča v Sibiriji z industrijskimi centri v evropskem delu Sovjetske zveze in na Uralu. Zgrajena bosta dva osnovna kraka cevovodov: prvi bo povezoval sibirsko nahajališča z industrijo na Uralu in drugi bo segal prek Moskve do zahodnih, severnih in južnih delov evropskega dela države. Krak proti Uralu bo dolg 2.040 km in bo imel letno transportno zmogljivost 45 milijard m³. Evropski krak bo dolg 5.400 km in bodo po njem lahko transportirali letno 85 milijard m³ tega goriva. Računajo, da bosta oba cevovoda zgrajena do leta 1975.

Poleg tega računajo tudi na to, da bi dobavljali zemeljski plin iz Sibirije prek podaljšanege cevovoda v evropskem delu Sovjetske zveze Čehoslovaki, Avstriji, Italiji in celo Franciji. V ta namen bodo zgradili cevovod s premerom 1.500 mm, prek katerega bi dobavljali letno okoli 100 milijard m³ zemeljskega plina prej omenjenim deželam in če bo potrebno tudi še drugim.

Brez dvoma predstavlja zemeljski plin skupaj z nafto najvažnejši vir energije v Sovjetski zvezi, ki ga iz leta v leto tudi bolj izkoriščajo. K.

V. majsko srečanje mladih Jugoslavije Srečanje prijateljstva

V nedeljo proti večeru so se odpeljali zadnji udeleženci prvomajskega srečanja. Zadnji pozdrav z roko in ostali smo spet samo Jeseničani. Zdaj si lahko oddahnemo. Uspelo nam je in trud je bil poplačan. Čisto drugače pa je bilo v četrtek, 23. t. m. Prva grupa je prišla ob 10. uri dopoldan tako kot je javila. Potem pa se je začelo. Čakanje pri vsakem vlaku, dežuranje v štabu, sprejemanje novih telegramov. Za naše ni urejen dopust. Ne morejo kar tako iz Železarn. Do dveh je tudi to urejeno. Ob treh bi morali priti iz Titovega Velesa, pa jih ni, verjetno pridejo zvečer. Ob osmih zvečer še vedno ni polovice prijavljenih ekip. Ne vemo, kdaj pridejo. Niso javili. Razvozimo vodiče, eni gredo čakati v Kranjsko goro. Puljčani bi že morali prispeti. Medtem pa že prvi pogovori, informacije, smeh in veselje med starimi znanci. Skoraj polnoč je, ko pride zadnja grupa, železarji iz Zenice. Razporejeni so v hotelu v Gozd Martuljku. Usklajujemo število udeležencev s prijavi. Venomer ponavljamo, da naj bodo jutri točni, ker tekmovanja ne moremo prestavljati na kasnejši čas.

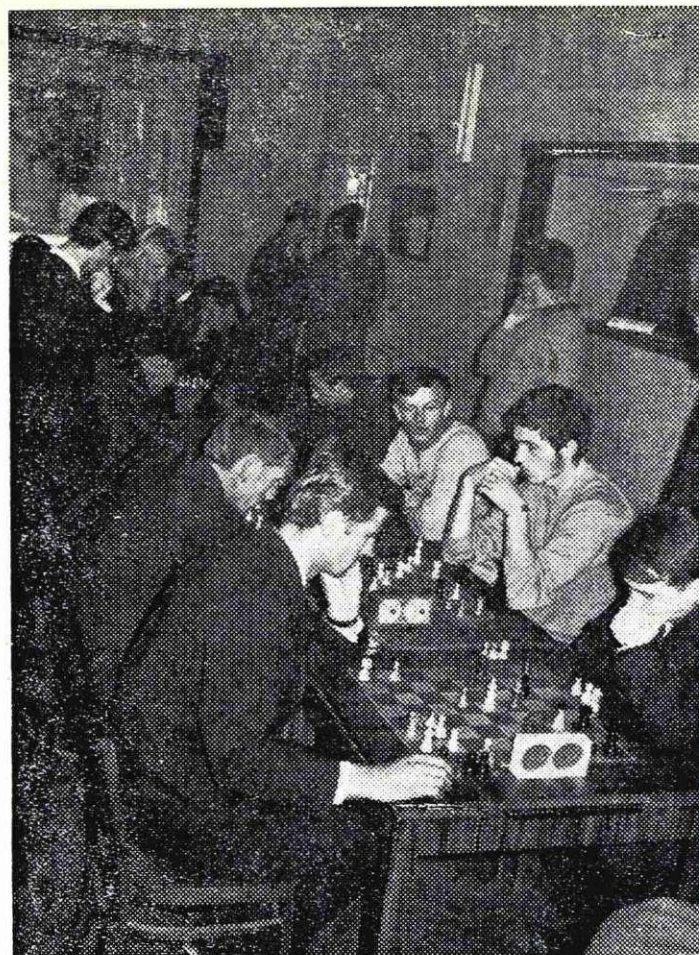
Šofer hotelskega kombija zagotavlja, da bo zjutraj pravočasno pripeljal grupo iz Srednjega vrha pred hotel, od koder gredo potem z avtobusom na Jesenice. Počasi se vse umiri in tudi mi se vrnemo na Jesenice. Zjutraj bo treba zgodaj na noge, prebuditi tiste na Pošti in tiste v Korotanu, prepeljati one iz Gozd Martuljka, potem pa vse ekipe voditi na mesto tekmovanja. Strelišče Podmežakljo in šahovski dom sta precej narazen. Končno so to razumeli tudi mladinci

iz Ilijaša in Titovega Velesa, da je tudi na Pošti zavlada mir. Še zadnja skrb za danes. Kakšno bo jutri vreme?

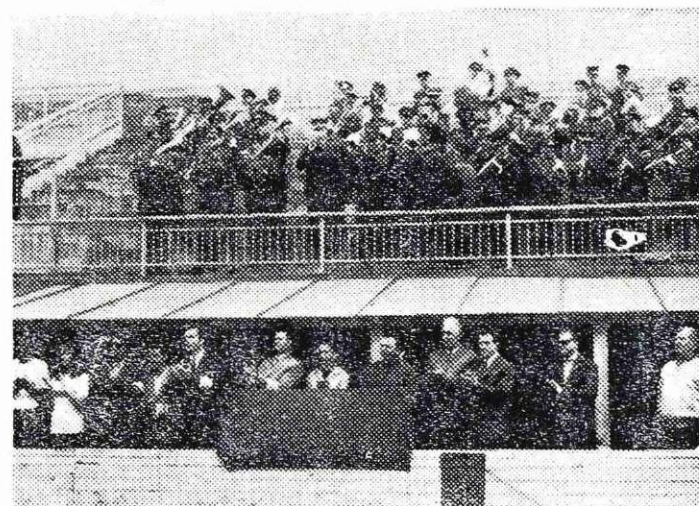
PETEK, 24. 5. Imamo srečo z vremenom. Lep sončen dan se nam obeta. In prav je tako. Da bi vzdržalo do nedelje. Planiran je piknik. Za štab smo izbrali sejno sobo pri Jelenu. Prvi so tam že ob šestih. Kratke konsultacije. Prispeli so vsi prijavljeni. Iskra pride samo na streljanje. Kako je v Gozd Martuljku? Prvi so že pokonci. Vse bo v redu in tudi avtobusi že čakajo za prevoz. Vodiči ekip nam zagotavljajo, da vse poteka normalno. Tudi igrišča so pripravljena. V Partizanu je v redu, prav tako v šahovskem domu. Samo, da ne bi zamujali. Sicer se nam bo vse podrlo na glavo. Ob 7.30 uri otvorijo športni del naši strelci. Tudi sodniki so že na mestih in ob osmih se res pričnejo vsa tekmovanja. Odbojka na igriščih Podmežakljo, rokomet na hokej igrišču in za osnovno šolo, šah v šahovskem domu, namizni tenis v Partizanu, streljanje na strelišču Podmežakljo. Prva težava, tekmovalci iz Vareša pridejo brez dresov in copat, Iskré ni na streljanje, graničarjev izpod Golice ne bo. Ekipa ŽIC je pozabila na uro. To pa vendar ne gre, vsaj domačini bodimo točni. Naše ekipe so dobro pričele. Strelci so postavili prav dober rezultat in jih verjetno ne bo nihče prestreljal. Ja, če bi streljali z zračno, potem že, ampak MK puška, to je pa drugo. Odbojkarji so zmagali brez težav, šahisti so odigrali tri kola in naši zmagujejo, namizni tenis igramo s Puljčani brez strahu, saj so letos slabši kot lani v Zenici. V štabu je sedaj mirnejše, le telefon, imamo kar dva, neprestano

zvoni. Krateg posvet zaradi otvoritve. Je vse dogovorjeno? Vse, si zagotavljamo samo ekipe naj se točno vrnejo s kosila. Tudi govor za otvoritev bo pravočasno napisan. Zdaj pa vsak k svojim nalogam. Kako je prav, da imamo tudi zunanji priključek telefona. Spet zazvoni. »Ste poskrbeli za dopuste za godbo? Nihče ničesar ne ve, najmanj pa personalke.« Kako je to mogoče, nekaj je narobe. Razburjenje nič ne pomaga, ampak vseeno se razburjamo drug na drugega. Mi se lahko, zunaj pa mora biti vse v redu. Do dveh je tudi to urejeno. Misliti moramo še na bilten II. Nič se še ne more prepisovati, ker vodiči niso prinesli spiskov ekip. Saj še vseh naših nimamo napisanih, ko so pa spremembe. Potem pa popoldne.

Ura je dve in treba bo na stadion. Otvoritev je ob treh. Kosili bomo potem ali pa jutri. To sedaj ni važno. Tekmovalna komisija predlaga nov sistem tekmovanja. Če je tako bolje, prav, samo da bodo vsi obveščeni. Ne moremo se zvrstiti pri telefonu, peš pa ne opraviš ničesar. Škoda, da nimamo tovarniškega avtomobila ali pa lastnih avtomobilov. Zato namесто kosila sprehod na stadion. Vse je pripravljeno in tudi godba na pihala je že prišla. Ob treh manjka samo še Rade Končar. Zaspali so. Končno so ekipe formirane, vodiči dvignejo table z imeni ekip in ob živahni koračnici ekipe lepo prikorakajo na hokejsko igrišče. Vsi vedo, da je to drsališče državnega prvaka. Godba na pihala je zaigrala našo himno in čez 20 minut je otvoritev končana. Tudi to je za nami. Šlo je brez zastojev in tekmovanja se lahko nadaljuje. Ro-

Šahovske ekipe so bile zelo izenačene

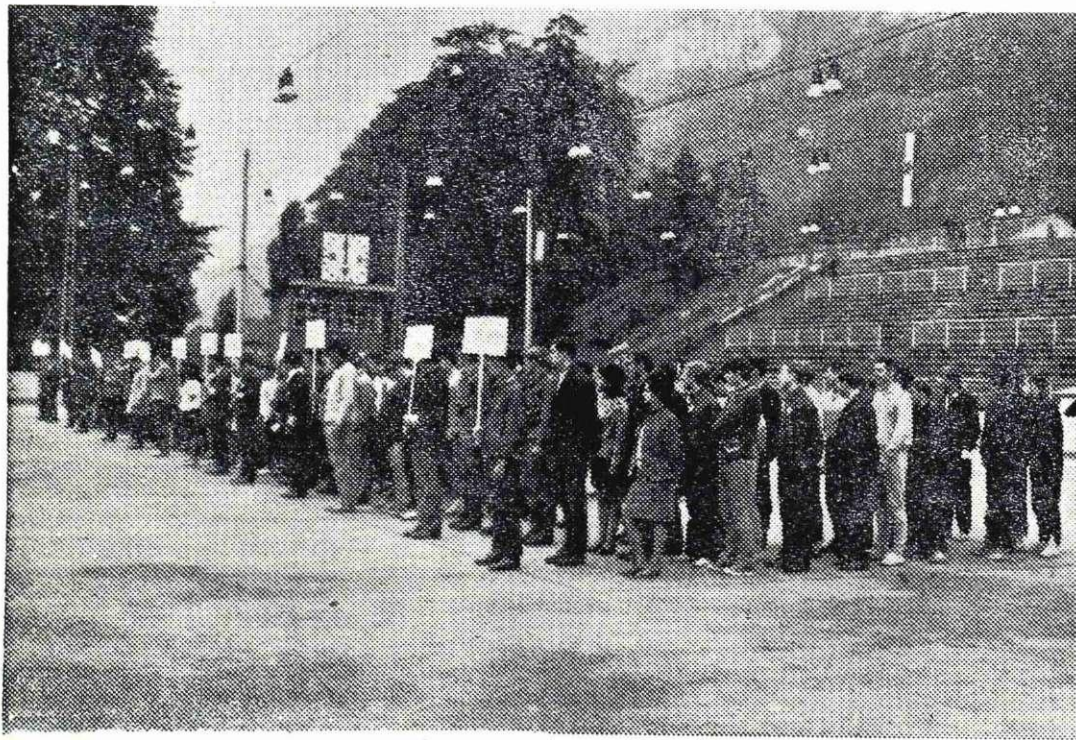
Otvoritev V. majskega srečanja mladih Jugoslavije na hokejskem igrišču

komet bodo igrali naprej samo na hokej igrišču, v odbojki pa bo danes samo še ena tekma. Žal tega ni vedela služba za prvo pomoč in so dijakinje šole za zdravstvene delavce zaman čakale na igrišču za osnovno šolo. Edini zastoj v vsem tekmovanju je bil pred rokometno tekmo ST Trbovlje : Ilijaš. Dobro pol ure so jih čakali na igrišču, čeprav so bili o spremembah pravočasno obveščeni. Zato so vso jezo stresli nanje in jim nasuli kar 40 golov. Naš organizacijski odbor pa je že mislil naprej.

Vstopnice za koncert mladinskih pevskih zborov so prodane, uredili pa smo tudi prevoz članov dramskega krožka ŽIC v Gozd Martuljk. Tam so udeležencem majskega srečanja pripravili večer jugoslovanske poezije, sodeloval pa je tudi ansambel Caravelle. Tekmovalci so bili precej utrujeni, tako da jih je več kot polovica odšla raje k počitku, manjša grupa pa

je vztrajala z namenom, da počasti rojstni dan maršala Tita. Skupaj smo mu zaželeli mnogo zdravih in srečnih let, nato pa smo se vrnili na Jesenice.

SOBOTA, 5. 5. — Že včeraj je bil znan prvi zmagovalac. To je bila naša ekipa v namiznem tenisu. Bili so najboljši, zato so prejeli veliko čestitk. V našem štabu je bilo kot v panju. Začeli smo s pripravami za zaključek srečanja ter za piknik. Nismo pozabili tudi na najvažnejše, to je na bilten, ki smo ga namenili udeležencem srečanja ob objavi rezultatov. Sproti smo dobivali rezultate, tako da smo lahko pravočasno pripravili diplome. Podatke so zbirali tudi domači novinarji. Ob desetih bi se moral sestati politični aktiv, da obravnava drugo temo. Uspeha ni bilo. Dopoldne so bila končana tekmovanja v vseh disciplinah, razen v šahu, ker so morali odigrati še dva kola. Naša eki-

Zbrane ekipe udeležencev V. srečanja mladih

Tudi v odbojki so zmagali mladinci železarne Jesenice

pa se je borila za prvo mesto in prav tako tudi gostje iz Trbovelj. Radovedni smo bili, če bodo naši zdržali. V rokometni finale sta se uvrstili ekipe iz Trbovelj in FAP. To je bil pravi dvoboj, naši odbojkarji pa so z rezultatom 2:0 premagali nasprotnike. Borbe so bile hude ne le za prvo mesto, ampak tudi to je bilo važno, kdo bo drugi, tretji itd. Naši strelci in strelke so prejeli čestitke za doseženo prvo mesto ekipno in posamezno. Tako smo osvojili tudi skupni pokal. Veseli smo, vendar za nas se V. majsko srečanje še ni končalo. Šahisti so dopoldne odigrali zadnje kolo, medtem ko so ostale ekipe počivale ali pa se udeležile krajših izletov v okolico Jesenic in Gozd Martuljka. To nalogo so opravili vodiči posameznih ekip, ki so bili zelo prizadevni in za svoje delo zaslužijo vso pohvalo. V štabu pa delo teče po predvidenem načrtu. Prve matrice so že v razmnoževalnici. Ob treh so se sestali člani koordinacijskega odbora. Morali smo hiteti, ker je bilo treba v bil-

ten vnesti še zaključke. Sestanek je bil predviden v Gozd Martuljku. Začeli smo z zamudo, manjkali pa so Trboveljčani. Zaključke smo objavili posebej, najvažnejši med njimi pa je, da bo VI. majsko srečanje v Puli. Med kandidati za organizacijo prihodnjega majskega srečanja je bila tudi organizacija ZM Rade Končar. Tovariši iz Pule so bili zelo veseli, vendar jih skrbi, če jim bo uspelo srečanje organizirati tako kot nam. Tako smo dobili potrdilo, da smo Slovenci tudi dobri organizatorji. Pripomb glede same organizacije in tekmovanj sploh ni bilo. To je tudi edina nagrada za organizatorje, več pa si nismo želeli. Največ nam pomeni priznanje vodij posameznih ekip. Pravočasno smo se vrnili v štab na Jesenice in omogočili, da so začeli s tiskanjem zadnjih strani biltena. Dela je bilo precej; preden smo uredili gradivo, saj je bilten obsegal kar 19 strani.

Ob 20.30 uri je bila razglasitev rezultatov, razdelitev pohval in diplom, nato pa

prosta zabava. Največ poka-
lov je ostalo doma na Jese-
nicah. Ob vsaki podelitvi po-
kala so se vrstile čestitke in
pohvale. Vladalo je pravo
mladinsko vzdušje. To je bi-
la mladinska manifestacija
enotnosti mladine, za katero
trdijo, da je ni več. Udele-
ženci V. majskega srečanja
smo trdili nasprotno in to
tudi dokazali. Vsaka ekipa
je dobila lepo spominsko pla-
keto železarja, zahvalno dip-
lomo pa vsi sodelujoči. Uvod-
ni del smo kmalu zaključili
in drug drugemu zaželeli na-
svidenje na VI. majskem sre-
čanju v Puli. Prosta zabava
se je končala precej pozno
in nekateri so bili kar pre-
več razigrani. Vse se je kon-
čalo mirno, čeprav je pesem
še dolgo odmevala s terase
hotela. Pred nami je bila še
ena naloga — piknik na Rav-
nah za vse sodelujoče.

NEDELJA, 6. 5. — Deževalo
je kot za stavo, grmenje pa
je odmevalo visoko v gorah;
da, to je gorata dežela, pra-
vijo gostje iz Pule. V takem
vremenu piknik ne bi uspel.
Zato smo poslali sporočilo
na Jesenice in se dogovorili
o odhodu posameznih ekip.
Le-te so odhajale posamez-
no, z vlakom avtobusi itd.
Udeležence V. majskega sre-
čanja smo spremili in še en-
krat so nam čestitali ter se
zahvalili. Hvaležni smo vsem
za sodelovanje. Tako je zak-
ljučeno peto majsko srečanje
za gostujoče ekipe ter za nas
organizatorje.

J. Kavčič

Dopisujte v Železarja

Mladi planinci na vrhu Triglava pri predaji Titove štafete

Rezultati

Pod pokroviteljstvom pred-
sedstva konference ZMS že-
lezarne Jesenice je bila mla-
dina našega kolektiva letos
prvič organizator majskega
srečanja mladih Jugoslavije.
To srečanje je bilo organizi-
rano petič in je tako postalo
že tradicionalno in prav le-
tos tudi jubilejno. Jedro sre-
čanja so bila kot vsako leto
tudi letos športna tekmoval-
nja, ki se jih je iz trinajstih
delovnih kolektivov udeležilo
čez 260 mladink in mladinc-
ev. Poleg njih pa so na V.
majskem srečanju sodelovali
tudi mladinci iz ZIC, vojak-
i, graničarji ter mladinci iz
gimnazije Jesenice.

V petih športnih panogah
so bili doseženi naslednji
rezultati:

NAMIZNI TENIS: 1. Žele-
zarna Jesenice, 2. Uljanik
Pula, 3. Železarna Zenica, 4.
Grošnica, 5. Trepča itd.

STRELJANJE — MLADIN-
CI: 1. Železarna Jesenice 856
krogov, 2. Crvena zastava
728, 3. Rade Končar 591, 4.
Železarna Zenica 538, 5. Že-
lezarna Ilirija 529 itd.

POSAMEZNIKI: 1. Franc
Bizjak (ZJ) 181, 2. Edi Do-
bravc (ZJ) 176, 3. Pavel Je-
zeršek (ZJ) 168, 4. Matjaž
Kalan (ZJ) 168, 5. Radoslav
Andrič (Crvena zastava) 163
itd.

STRELJANJE — MLADIN-
KE: 1. Železarna Jesenice 417
krogov, 2. Rade Končar 281,
3. Železarna Vares 149.

POSAMEZNICE: 1. Vanda
Delavec (ZJ) 158, 2. Sonja
Pivk (ZJ) 132, 3. Brigita Ke-
ro (ZJ) 127, 4. Erika Vencelj
(Rade Končar) 100, 5. Kseni-
ja Pinoza (Rade Končar) 97
itd.

ODBOJKA: 1. Železarna Je-
senice, 2. Uljanik Pula, 3. Cr-
vena zastava, 4. Gimnazija
Jesenice, 5. FAP Priboj.

ROKOMET — MLADINCI:
1. STT Trbovlje, 2. FAP Pri-
boj, 3. Železarna Jesenice, 4.
Železarna Zenica, 5. ZIC Je-
senice itd.

ROKOMET — MLADINKE:
1. Rade Končar, 2. Titov Ve-
les.

SAH: 1. Železarna Jesenice
31,5, 2. STT Trbovlje 31, 3.
Železarna Zenica 27, 4. Crvena
zastava 25,5, 5. Uljanik Pula
24,5 točk itd.

KONČNI VRSTNI RED: 1.
Železarna Jesenice 60 točk, 2.
Rade Končar 47, 3. STT Tr-
bovlje 41, 4. Uljanik Pula 39,
5. Crvena zastava 37 točk itd.

Razglasitev rezultatov ter
podelitev pokalov in diplom
je bila v hotelu Franc Roz-
man v Martuljku. Udeleženci
so se o celotni organizaci-
ji izrazili zelo pohvalno,
vendar pa so grajali nedisci-
plino posameznih ekip, ki se
kljub prijavam srečanja ni-
so udeležile. Nekatere ekipe
pa so posamezna srečanja
prepuščale brez igre. Zelo ne-
disciplinirano ter nešportno
se je vedla tudi ekipa ZIC,
katere tekmovalci so na tek-
movanje prihajali prepozno,
nekompletni ali pa jih sploh
ni bilo. Prav oni pa bi kot
domaćini morali pokazati do-
sti več prizadevnosti ter
šporne morale.

J.

Partizanski humor

»BAJ — BAJ!«

Z otroki v Petrovi vasi sem
bil velik prijatelj in sem jih
navadil, da so mi rekli »Baj
— Baj«. Z istimi besedami
pozdravljajo v Ameriki prav
radi odrasli otroke in otroci
starejše.

Nekega dne sem šel z
Goodwinom in drugimi člani
angloameriške misije iz Ma-
hele vasi skozi Petrovo vas.
Ob hišah je stala velika tru-
ma otrok. Mahali so z roka-
mi in veselo vzklikali »Baj
— Baj! Baj — Baj!« Anglo-
američani so vidno vzrado-
ščeni glasno odzdravljali na-
zaj z istimi besedami.

sodobna obrambna vzgoja • sodobna obran

Atomska bomba - največje upanje človeštva za prekinitev svetovnih vojn

»ZRNO ZNANOSTI ZADENE BOLJ
KAKOR JEKLENO ...«

(TITO)

(3. nadalj.)

Z atomsko bombo smo dobili orožje, ki ga najbrž
ne bo mogoče rabiti. Zato lahko pričakujemo prepoved
atomskega orožja. Verjetno pa smemo še več. Zaradi
atomskega orožja tudi to uporabilo, ko bi
sila postala dovolj velika, ko bi šlo enemu ali drugemu
za obstoj. Tega se zaveda danes vedno več ljudi in
prav gotovo se tega zavedajo tudi vodilni državniki po
vsem svetu. Zato smemo pričakovati, da bodo našli
pota, da preprečijo vsak večji spopad. Tako moremo
skleniti ta kratki pregled škodljivih vplivov atomskega
orožja z optimističnim upanjem, da je atomska bomba
prav zaradi svojih groznih posledic največje upanje
človeštva, saj je po vsej verjetnosti končala dobo
svetovnih vojn.

SLAVKO TARMAN

(4. nadaljevanje)

Čez kakih dvajset minut so bili partizani že v koči nad Belco. Koča sicer ni bila več podobna koči. Debla, iz

katerih je bila zgrajena, so bila že trhla in skozi špranje v strehi se je videlo nebo. Vrata so bila razbita, skratka, koča je bila v takem

Spomini iz NOB

Novembrski

Monotonost

2.

Sami smo

Vsak zase razmetani
V svojih lužah
Zapozabljeni hitimo
Mimo sebe
V zaupanje skritih kremljev

Ko ne bo solz
Bomo brez njih
Mislili da jočemo
Kot sedaj počasi ljubimo
Bomo pozabili trpeti
Bomo zamenjali
Bomo mislili trpeti
Odmevala bodo stopnišča
V naših ustih
Brez uspavank
Bodo tablete naše sanje
O ljudje
To igranje mi gre na živce
Vse lepe besede so kletve
Mi se damo
In ničvrednice se dajo
Oni pa kotrleče lobančkajo
Skozi človeštvo
Ponižan sem
V imenu matere
Njenih žuljev
Sivih las
Ponižan v imenu ljudi
Ni več solz
Zanje bom dal vse
Zanje bom izgubil kričanje

k

stanju, da je niso požgali niti Nemci, ker so mislili, da je bivanje v njej nemogoče. Najbrže bi tega ne mislili, ko bi vedeli, kako so se jo partizani razveselili.

»Sedaj smo kot v hotelu,« se je razveselil primorski Pepček.

»Glejte, glejte, kuhinja je posebej,« je kričal Milan.

Koča je bila pregrajena. V večjem delu so uredili spalnico. Okensko odprtino so zadeli s šotorskim krilom, ob obeh daljših stenah pa so nanosili smrekove veje in jih pokrili z odejami.

»Tudi zeblo nas ne bo,« je dejal Rudi, ki ni bil vaje mraza in pokazal na dolgo ognjišče.

Kuhar je urejeval kuhinjo. Tone mu je pomagal, mesar Maks pa je govoril in kazal na potok, ki je klokotal mimo koče.

»Tu se bo ohranilo meso dalj časa in tudi kuhar bo lahko sam hodil po vodo.« Pri tem je Maks kazal svoje bele zobe in se praskal po brazgotini brade, kamor je dobil pred letom košček granate.

Vse življenje, ki je bilo v teh dneh mučno in nezno, je dobilo naenkrat lep obraz. Ko so se za silo najedli, so

posedli pred kočo. Nekateri so slekli srajce in pričeli trebiti uši, nekateri so prali umazano perilo in ga razobešali po grmovju okrog koče. Pod večer pa so se zbrali ob ognjišču in zopet enkrat po dolgem času zapeli. Tudi Angleža sta morala peti, čeprav sta bila nestrpna, ker še ni bilo kurirjev, da bi ju odpeljali dalje proti glavni mu štabu prek IX. korpusa.

Življenje je potekalo ves teden lepo. Popoldan so odhajali prek Sedla na Koroško v akcije. Komandir Dušan je hotel z napadi na nemške patrle dobiti potrebno obleko in obutev za partizane. Toda zaman. Bilo je kot zakleto, ves čas, kar so imeli med seboj Angleža se niso srečali z Nemci, dasi so jih iskali bolj, kot kdajkoli prej. Bilo je, kot da bi se Nemci umaknili z ozemlja, ki ga je kontrolirala Dušanova četica. Partizani so že govorili, da lahko smatrajo Rute, Ovčno, Koprano in ozemlje do Dobskega jezera za osvobojeno ozemlje. Patrle so postajale iz dneva v dan bolj brezskrbne.

Nekoga dne je patrula, ki se je vračala s Koroške pripeljala s seboj tudi dve Nemki, ki sta hoteli priti

prek jugoslovanskih partizanov do svojih mož v Rusijo, ki sta se baje borila proti Hitlerju v ruskih edinicah. Ti dve minhenčanki sta vzbudili v četi precej smeha. Prišli sta v nizkih čevljčkih, ker so jima baje ljudje natvezli, kako sijajno živijo partizani okrog Jepe. Bili sta razočarani, ko sta jih videli z raztrganimi čevlji ali pa celo brez njih. Tudi uši jih niso razveselile. Sprva jih je samo srbelo, ko pa jima je Tevžek pojasnil vzrok srbenja, sta skoro prebledeli. Potolazili so jih samo s tem, da v teh dneh pridejo prav gotovo kurirji in da bosta lahko potovali skrupaj z angleškimi prijatelji.

15. novembra zvečer so kurirji res prišli in partizani so napravili poslovilni večer. Sir Jeffrey in Harrold sta se skoro raznežila. Nista mogla najti pravih besed, da bi se partizanom zahvalila za gostoljubnost in rešitev. Sir Jeffrey je podaril komandirju Dušanu specialko, natisnjeno na svileni rutico.

»Kaj rad bi vam pomagal in olajšal vašo težko borbo,« je govoril sir Jeffrey. »Ko se vrnem do svojih, jim bom takoj sporočil, da vam poš-

ljejo hrano, orožje in obutev.

Ko je Dušan obleka in obutev smehljaj na njezu. Trpkost je do frey-u:

»Hrano in orožje dobili, le za obutev je težko. Sami smo.«

»Zato vam ni vse, kar potrebujete segel sir Jeffrey.

»Verujem, da. Toda mi bi radi obutev že v teh se je že pričela skoro nagin b

»Čakajte, čakajte, sekla Dušanov g rald,« tudi v tel lahko dobijo pot luje moj aparat.

Sir Jeffrey je rokami.

»Vidiš, res! Lom našim, da potrebujemo v t kaj se nismo ž nili. Prav v to lahko odvrh p

Med partizani veselje. Dobili b obleko.

»Tudi cigarete,« vzkliknil med seljem nado.

Godbe na pihala – nekdanj in danes

(2. nadalj. in konec)

Godbe so delovale na osnovi čistega amaterizma. Vzdrževale so se s podporno članarino svojih članov, ki je bila takrat 2 din na mesec ali 24 din za eno leto. Po isti vrednosti bi morala biti to sedaj 2 Ndin na mesec ali 24 Ndin na leto. Godbe so svojim podpornim članom igrale pri pogrebih brezplačno, tako kot še sedaj.

Imele so svoje prostore v domovih društev, ki so krili vse ostale stroške godb.

Uniforme so kupovali godbeniki sami, ker takrat ni bilo dotacij iz družbenih sredstev.

Z zmago ljudske revolucije je bil dosežen velik napredek, ki je vplival tudi na nadaljnji razvoj godb in sploh kulturnega življenja.

Devetega maja 1945 je na čelu narodnoosvobodilne vojske prikorakala na Jesenice združena godba iz godbenikov prejšnjih godb. Zadnje mesece pred osvoboditvijo so bili namreč mobilizirani skoraj vsi godbeniki z Jesenic in Javornika in so ustanovili enotno partizansko godbo, ki je z zvoki udarnih koračnic bodrila borce pri osvoboditvi Bleda, Gorij, Begunj, Radovljice, Lesc, Jesenic in

vseh ostalih krajev Gorenjske.

Koncem maja 1945 se je ta godba razpustila in godbeniki so se vrnili na Jesenice na svoja delovna mesta v tovarno. Godbeniki so takoj po demobilizaciji ustanovili na Jesenicah eno godbo pod imenom sindikalna godba kovinarjev Jesenice. V kratkem času se je preimenovala in bila sekcija sindikalnega kulturno-umetniškega društva Kovinar Jesenice.

Nekaj let pozneje se je to društvo preimenovalo v Delavsko prosvetno društvo Svoboda Tone Čufar Jesenice.

Ker pa je bilo v godbi precej godbenikov z Javornika, na voljo pa so bili še instrumenti prejšnje sokolske godbe, so ustanovili še godbo na Javorniku najprej kot sekcijo sindikalnega KUD, kasneje pa kot sekcijo DPD Svoboda France Mencinger Javornik – Koroška Bela. Poleg obeh godb pa sta delovali tudi godbi DPD Svoboda Hrušica in Žirovnica.

Godbe so sodelovale pri vseh manifestacijah, na zborovanjih, na številnih mitingih na Jesenicah in v okolici, na raznih jubilejih, pri odkritju spomenikov in spominskih plošč iz NOB širom

Pokljuke, Jelovice, Mežaklje, po mestih in naseljih.

Jeseniška železarska godba DPD Svoboda Tone Čufar je bila jedro razvoja godb na pihala. Po zasedbi je najmočnejši pihalni orkester. Leta 1959, ko je železarna Jesenice praznovala 90-letnico železarstva, je pihalni orkester praznoval 85-letnico obstoja. Pihalni orkester prireja vsako leto veliko koncertov na Jesenicah in v vseh večjih krajih, kjer stanejo delavci železarne Jesenice. Pihalni orkester je v prijateljski povezavi s pihalnimi orkestri ravnskih železarjev na Koroškem, trboveljskih in idrijskih rudarjev. Srečevali so se z medsebojnimi gostovanji na Jesenicah, Ravnah, Trbovljah in Idriji ob slavju pomembnih praznikov teh krajev. S svojimi skupnimi koncerti z okrog 150 godbenikov in slavnostnimi sprevedmi so prispevali k slavnostnemu razpoloženju praznovanja tistega kraja ali kolektiva. Po kvaliteti so bile vse te godbe skoraj izenačene.

Na reviji pihalnih orkestrorov Slovenije v Ljubljani leta 1950 je pihalni orkester trboveljskih rudarjev zasedel prvo mesto, drugo mesto pa sta si delila z enakim števi-

lom točk naš pihalni orkester pod taktirko takratnega in sedanjega dirigenta Rada Kleča in pihalni orkester ravnskih železarjev. Jeseniški pihalni orkester je bil za doseženi uspeh poslan na šestdnevno turnejo po Makedoniji na republiške stroške.

V zadnjih letih pa so vsi ti pihalni orkestri nasproti jeseniškemu naredili velik kvaliteten premik. Jeseniški pihalni orkester je s svojim razvojem v sodobno orkestralno obliko zaostal. Na Jesenicah v taki obliki kot je danes niso dani pogoji večjega razvoja, kakor so ga naredili ostali pihalni orkestri v Sloveniji. V večjih krajih deluje samo po en pihalni orkester najboljših godbenikov v urejenih pogojih in imajo godbeniki intesno sodelovanje, rednega obiskovanja vaj in nastopov.

Vzgoja glasbenih kadrov je urejena v najtesnejši povezavi z glasbenimi šolami, saj so v veliki večini glasbeni pedagogi tudi dirigenti in godbeniki pihalnega orkestra.

Po pregledu celotnega opisa delovanja pihalnih orkestrorov od ustanovitve prve kovaške godbe pa vse do danes ugotovimo, da so le-ti v raznih oblikah odigrali veliko in pomembno vlogo na kul-

turno-glasbenem področju v najtesnejši povezavi z razvojem železarstva.

V letu 1967 je razvidno iz statistike, da je bilo samo nekaj primerov igranja na prireditvah v celem letu. Za opravičilo obstoja so pihalni orkestri delovali le na nekaterih proslavah, prirejali so tudi koncerte na lastno iniciativo, največ pa je bilo in je še vedno igranje pri pogrebih. Število pogrebov z godbo se bo zmanjšalo, ko bodo na pokopališču zgrajene mrliške veže.

Iz vsega tega je razvidno, da bi vse to delo v splošno zadovoljstvo vseh potreb v naši občini z lahkoto opravil en sam dobro organiziran pihalni orkester z urejenimi pogoji.

Sedanje življenje obstoječih pihalnih orkestrorov ni v ponos nikomur, povzroča pa le težave društvom in organizatorjem, rezultat vsega pa je slaba kvaliteta in postopno propadanje.

Obstoj in delovanje pihalnih orkestrorov je bilo doslej oprto na družbena sredstva, v veliki meri tudi za nabavo novih instrumentov in kroje, ki jih je v največji meri dala Železarna. Vedeti pa moramo, da bodo družbena sredstva vedno bolj racionalno naložena in dvomim, če jih bo dovolj za vzdrževanje treh pihalnih orkestrorov na Jesenicah. Verjetno se bodo morala družbena sredstva v

nadalje deliti s komu – koliko

Družbeni politični delavci od danes dalje ku lovanja, posebnost, ki se od razvoju in napredne dejavnosti, ko stalost za sodo mi in času ustre

Ze pred neka nakazovala potrebitvi vseh godben pihalni orkepa takratni stališč. Dneves po tem že tak temu ne more u hče, ki mu je n litetni vzpon pih stra pri stu.

Iz obeh odborov in jeseniške god ohranjanju se nja pihalnih c želje vseh dot prednih godbenik pripravljajni odl novitev pihalne, jeseniških železa je že izdelal sv za ustanovitev kestra in dal pr pravo in odločar in upravnemu c zarne Jesenice, prevzela patrona pihalnim orkestru

Ta pihalni ork se ustanovil v času, da bo za l etnice Železarne

rski meteži

ljejo hrano, orožje in obleko ter obutev.

Ko je Dušan začul besedi obleka in obutev, je ugasnil smehljaj na njegovem obrazu. Trpko je dejal siru Jeffrey-u:

»Hrano in orožje bomo že dobili, le za obleko in obutev je težko. Sami vidite, kakšni smo.«

»Zato vam bomo poslali vse, kar potrebujete,« mu je segel sir Jeffrey v besedo.

»Verujem, da bi nam radi. Toda mi bi radi obleko in obutev že v teh dneh. Zima se je že pričela, mi pa smo skoro nagi in bosí in...«

»Čakajte, čakajte,« je presekala Dušanov govor sir Harald, »tudi v teh dneh boste lahko dobili potrebno, če deluje moj aparat.«

Sir Jeffrey je plosknil z rokami.

»Vidiš, res! Lahko sporočimo našim, da boste dobili potrebno že v teh dneh. Zakaj se nismo že prej spomnili. Prav v to grapo bodo lahko odvrgli padalo.«

Med partizani je zavladalo veselje. Dobili bodo čevlje in obleko.

»Tudi cigaret bi radi,« je vzkliknil med splošnim veseljem nede.

»Tudi cigarete boste dobili,« je dejal sir Harald, ki je uredil svoj aparat in pričel poročati nekam daleč, kjer ni Nemcev, kjer ni uši, kjer ni lakote, kjer je svet, čudovit svet brez vojne. Sir Harald je poročal in se pri tem smehljaj, kot da občuti veselje, ki preveva te trpljenja vajene ljudi; dober opazovalec bi spoznal, da je njegov smeh zloben.

Ves večer so peli, se pogovarjali in se veselili. Kurirji so prinesli s seboj mnogo dobrih novic, ki so govorile, da bo kmalu napočila dolgo pričakovana svoboda, ki je zahtevala toliko krvi, trpljenja, solz in žrtv. V pogovorih so se plele čudovite misli in sanje. Kdor bi jih takrat stenografil, bi ohranil človeštvu dokument o čudovitih ljudeh, ki so sredi trpljenja, bede in smrti gledali in čutili svet, ki bo dober vsem ljudem, kar jih prebiva danes na tej ranjeni in izmučeni zemeljski krogli. Šele pozno zvečer so legli in zaspali. Bedel je le dežurni, ki je bil zopet Anže, in bedele so straže kakih dvesto metrov od tu in prisluškovale v noč nad skalnimi previsi...

(Nadaljevanje)

nadalje dati bolj načrtno, komu — koliko in zakaj.

Družbeni, politični in kulturni delavci ocenjujejo sedanje stanje kulturnega delovanja, posebno pa neenotnost, ki se odraža tudi v razvoju in napredku glasbene dejavnosti, kot veliko zaostalost za sodobnimi oblikami in času ustrezne kvalitete.

Že pred nekaj leti se je nakazovala potreba po združitvi vseh godbenikov v en pihalni orkester, za kar pa takrat ni bilo enotnih stališč. Danes pa so potrebe po tem že tako jasne, da temu ne more ugovarjati nihče, ki mu je nadaljnji kvaliteten vzpon pihalnega orkestra pri srcu.

Iz obeh odborov javorški in jeseniški godbe se je po ohranjanju sedanjega stanja pihalnih orkestrrov in želje vseh dobrih in naprednih godbenikov ustanovil pripravljalni odbor za ustanovitev pihalnega orkestra jeseniških železarjev. Odbor je že izdelal svoje predloge za ustanovitev enotnega orkestra in dal predlog v pravo in odločanje sindikatu in upravnemu odboru železarne Jesenice, ki naj bi prevzela patronat nad novim pihalnim orkestrom.

Ta pihalni orkester naj bi se ustanovil v najkrajšem času, da bo za proslavo 100-letnice Železarne v letu 1969

s svojimi kvalitetnimi nastopi v sodobni holandski orkestralni zasedbi tej proslavi dal veličasten poudarek.

Pristop v orkester bo na podlagi razpisa možen za vse dobre, kulturne in disciplinirane godbenike po popolno prosti odločitvi.

Ni pa s tem rečeno, da katerakoli Svoboda ne more obdržati godbe še v naprej, če ima potrebo in dovolj finančnih sredstev za vzdrževanje iste.

Pihalni orkester jeseniških železarjev bo po svojem programu dela in na podlagi odobrenih ter prejetih finančnih sredstev sodeloval na vseh proslavah krajevnih in državnih praznikov ter na manifestacijah družbenih in političnih organizacij v občini. Naloga tega orkestra bo, s svojim kvalitetnim programi nuditi občanom lep glasbeno-kulturni užitek in vsa praznovanja obeležiti s slavnostnim poudarkom.

Želja vseh naprednih godbenikov je, da to načeto vprašanje o dokončni rešitvi stanja, nadaljnje oblike in obstoja pihalnega orkestra na Jesenicah pristojni organi čim prej rešijo tako, da ne bo poznejših očitkov o zaostalosti in naj bo rešitev tak, da bo primerna zahtevam sedanjega časa, da bo družbeno koristna in v ponos železarskim Jesenicam.

Ivan Zen

Miha Klinar: LUČI V SIVEM MESTU ● Miha Klinar: LUČI V SIVEM MESTU ● Miha Kl

21

Morda mu samo zaradi te teže ni dobro, da tava po sejmu kako bolan in slep za vse, kar je okrog njega. Noge so mu težke, kakor da ima na podplati obnošenih čevljev pripljen ves svet in ne samo blata ceste, ki jo je razmehčalo sonce, a še bolj množica korakov, ki valovi po sejmu in se gnete pred stojnicami, ne meneč se za blato.

In ta množica, podobna vrtinčasti reki, nosi Tineta s seboj mimo stojnic po ulici naprej in spet nazaj in zopet naprej, gor in dol in zopet gor, bogvekolikokrat, samo da mineva čas in da bodo minile ure do ure srečanja z Adelo.

4

ČAS pa se pomika po polžje.

In to, polžje pomikanje časa še bolj pritiska na Tinetovo vest, dokler mu teža ne postane neznosna, da mora proč iz sejemskega vrveža mimo Rehmanove gostilne, iz katere je slišati že razglašeno pijano petje.

S težkimi koraki in s sklonjeno glavo stopa čez most, pod katerim teče modro prozorna reka, da ji je videti dno. Čista je, taka, kakor priteče iz gorate doline, dokler je v sivem mestu ne skali tovarna. Sonce je srebrikasto raztopljeno v njej in dela podvodni beli prod, ki se zbira za jezom tovarniških rak, še bolj bel, osenčen samo s sencami visokih golih dreves na bregi pred dolgo in nizko delavsko barako.

Tam mimo bo šel po poti pod kamnolomom. Tam je pot samotna, brez hiš, ki s svojimi okni motre človeka prav tako kakor ljudje, ki jih še srečuje in ki ga (vsaj tako se mu dozdeva) pogledujejo, kakor da vedo, da je mami ukradel z naporim delom prislužen denar.

SIVO MESTO

Pa saj ga bo vrnil, obljublja Tine sam sebi.

»In to takoj!« si govori, dokler mu tega sklepa zopet ne odplavi misel na Adelo.

Nikoli več ga ne bo pogledala, če je ob štirih ne bo počakal na sejmu.

Obljubil ji je in obljuba dela dolg!

Izgubiti Adelo bi bilo prav toliko, kakor izgubiti vse dobro in vse lepo v življenju!

In kaj sta tadva kovača, ki ju bo lahko že jutri ali v prihodnjih dnevih prislužil in jih dvakrat ali morda celo trikrat toliko vrnil materi.

»Ne bo mi smela zameriti, če sem si ju vzel na posodo!«

A če ga bo mama vprašala, zakaj ju je potreboval?

Ne, tega bi ji ne mogel povedati. Ne njej, ne drugemu! Smejali bi se mu, ker bi ga prav gotovo imeli za presmrkavega, da bi smel imeti že punco.

»Niti pri vojakih še nisi bil!« bi se mu posmehovali, kakor da bi človek ne mogel ali smel občutiti resnične ljubezni do dekleta že prej, preden postane vojak.

Tako brani Tine svojo ljubezen pred namišljenim posmehom drugih, pa tudi pred seboj, saj čuti, da za uresničenje ljubezni ni dovolj, da ljubiš in da si ljubljen. Treba je imeti tudi stalno delo in zaslužek ali pa se ljubezen spremeni v pekel, kakršnega sta živela njegov oče in mati.

Ta misel se mu čedalje bolj vsiljuje, čeprav jo skuša izriniti iz zavesti z dopovedovanjem, da bo nekoč imel tudi to. Raje bi rekel: »Kmalu,« a ve, da bi lagal samemu sebi. Zato ga teži tudi ta »nekoč«, ki je morda še zelo daleč v prihodnosti.

Lahko mine še celo leto? lahko tudi več let?

Zato tudi ta nedoločeni »nekoč«, če se ne bo kmalu uresničil, lahko postane sovražnik njegove ljubezni. Adela bi se naveličala čakati...

A zakaj bi že zdaj razmišljal o tem, ko Adeli ni še z ničemer pokazal, da jo ljubi, niti ne ve, ali ga bo Adela vzljubila ali ne, čeprav je bila sinoči z njim nepričakovano dobra in prijazna, kakor da ji je všeč in bi se rada pobilže seznanila z njim.

Ali ga ni tikala?

Ali ga ni pravzaprav sama povabila, da bi se danes sestala na semnju?

Sam bi se je ne upal nikoli nagovoriti!

Torej tudi Adela nekaj čuti do njega.

»Da, čuti. Mora čutiti!«

Zato je ne sme razočarati.

»Ne, ne smem!«

To si ponavlja, dokler ne zagleda na prostoru, kjer je nekoč igrala tovarniška gospoda tenis, gruče fantov, zbranih v krogu in zatopljenih v igro za denar.

»Fucajo,« obstane. Lahko bi se jim pridružil in gledal. »Tako bo čas hitreje minil,« si pravi in se približa gruči.

Nekatere Tine pozna, saj so njegovi vrstniki. S Slavcem, z mesarjevim sinom, sta celo hodila skupaj v šolo. Velik fant je že. Visok kakor on. Tudi v šoli sta bila po velikosti prva, le da se Slavcu, ki je bil vselej sit, učitelj ni čudil, njemu pa, saj je vedel, da odrasča v pomanjkanju in ob močniku. Obema je napovedoval, da bosta, če bosta tako rasla, nekoč lahko potrjena h kraljevi gardi. Za Slavca, ki ni imel politično sumljivega očeta, bi dal celo roko v ogenj, da se bo njegova napoved uresničila, a zanj, za Kosirnika (tako mu je rekel učitelj), ne more priseči, čeprav bi mu privoščil, da bi tudi on postal gardist. Učitelj ni vedel, da si tega ne želita ne on, ne Slavec, ki je bil drugače dober fant in vselej odprte roke. Tine je vesel, ker ga vidi v fantovskem krogu, zatopljenem v igro.

»Hoj, Tine, boš metal tudi ti,« ga prvi pokliče Slavec.

Tudi to je Tinetu prav. Mu vsaj nihče ne bo rekel, da se je vsiliti v krog in prišel prodajat zijala.

»Metal?« se Tine nasmehne, da bi z nasmehom povedal, da ne misli igrati.

»Torej si brez cvenka?«

»To ne! Imam nekaj dinarjev, a tu igrajo za previsok denar,« pokaže Tine na stavne kupčke denarja. Natančno štiriindvajset dinarjev je vsega skupaj.

»Vrzi!« z napeto nestrpnostjo čakajo fantje, ki so stavili na »banko«.

»To je že tretja banka. Položil je šest dinarjev. Če bo mož, bo vseh štiriindvajset njegovih,« pojasnjuje Slavec, kakor da bi Tine tega ne vedel.

Vsi gledajo na metalčeva iztegnjena prsta, na kazalec in sredinec, na katerih se svetlikata dinarska kovanca, obrnjena na »moža«, na kraljev relief, dokler metalec, ki igra »banko«, ne zamahne z vajenim sunkom, s katerim vrže kovanca kvišku in ju spravi v vrtljivost, tako da letita visoko kvišku, podobna dvema srebrnima metuljema z naglo utripajočimi krili, dokler ne padeta na zemljo in odkrijeta ali je »mož«, ali »cifra«, kakor igralci pravijo oštevilčeni strani kovancev, ali samo »napok«, kar pomeni, da je en kovanec odkril »moža«, a drugi »cifro«.

»Mož!« vzkliknejo razočarani tisti, ki so stavili v upanju, da bo metalcu spodletelo in da bo vrgel cifro. Zato pa je med temi, razočaranimi glasovi toliko bolj razločen radostni metalčev vzklik.

»Preklete, ali si videl? Kar trikrat zapovrstjo! Hudič bo zadel tudi v četrto,« pravi nekdo, ki se zadnje »banke« ni udeležil.

In metalec je res navdušen nad srečo.

»Banka!« zavpije v veri, da bo zadel tudi četrtrič in da bo iz njegovih položenih šestih dinarjev nastalo po četrtem metu in zadetku na »moža« že šestindevetdeset dinarjev. »Banka!« ponavlja, ker drugi pomišljajo, a njega prav to uverja, da ima danes svoj »dan«.

»Četrtrič ne bo zadel,« pravi poltiho Slavec in obžaluje, da je že ves svoj denar zalagal in da je suh kakor poper. »Ko bi imel, bi stavil.«

Tine ve, da je Slavec star »fucar«. Že v šoli je slovel, da prekaša odrasle fucarje in da zna priigrati za »celo pest dinarjev in še več«, kakor so takrat med seboj govorili in zavidali Slavčevu spretnost v tej igri, pred katero jih niso svarili samo učitelj in starši, marveč je bila tudi prepovedana. Zato so tudi sedaj igralci z enim očesom pri igri, a z drugim na cesti in povsod, od koder bi se utegnili pojaviti žandarji ali financarji, ki bi slehernega, ki bi ga prijeli ali ujeli, najprej pretipali in mu zaplenili denar, nato pa ga zapisali in mu napovedali, da bo plačal globo, ker je »metal kralja v zrak« in na ta način žalil njegovo veličanstvo.

Zato je ta igra kakor vse, v tej državi prepovedane stvari (in teh je veliko!), tudi nevarna. To ve tudi Tine, toda tokrat ga vzpodbuja Slavčev mnenje, da bo »bankar« v četrto zgrešil, denar pa bo od onega, ki bo banko »pokril«.

Miha Klinar: LUČI V SIVEM MESTU ● Miha K Miha Klinar: LUČI V SIVEM MESTU ●

XI. srečanje dramskih skupin Slovenije na Jesenicah

Pred tremi leti, torej leta 1965, so bile zadnje dni maja in prve dni junija Jesenice gostitelj VIII. srečanja dramskih skupin Slovenije, tradicionalne manifestacije in delovne revije slovenskega gledališkega amaterizma. Na tem srečanju je naše amatersko gledališče Tone Čufar sodelovalo izven konkurence s slavnostno premiero Cankarjevih Hlapcev v počastitev 20-letnice obstoja in dela gledališča. Takratnemu VIII. srečanju je takorekoč mednarodno obeležje dalo tudi uspelo sodelovanje flamskih gledaliških amaterjev iz Belgije s predstavo Kronani škorenj. In če ne pozabimo še gostovanja lutkovnega gledališča iz Ljubljane z Maeterlinckovo Sinjo ptico, potem lahko naštejemo še ostalih šest skupin, ki so sodelovale na srečanju. Svoboda iz Novega mesta nam je pokazala Schillerjevo dramo Kovarstvo in ljubezen, Sentjakobsko gledališče iz Ljubljane Držičevo komedijo Skopuh, prosvetno društvo iz Trnovlj pri Celju Bauerjevo pravljico Rdeče in modro v mavrici, Delavski oder iz Celja Shawovo igro Pygmalion, Svoboda iz Črne na Koroškem Borove Raztrganice in Svoboda Slava Klavara iz Maribora Behanovega Talca. Žirija je za najboljšo predstavo osmega srečanja izbrala Skopuha Sentjakobčanov, ki so še isto poletje

na zveznem festivalu gledaliških amaterjev na Hvaru zanj prejeli najvišje priznanje — zlato medaljo in tako ponovili uspeh slovenskih gledaliških amaterjev eno leto prej, ko je zlata medalja pripadala gledališču Tone Čufar za Lorcin Dom Bernarda Albe.

Ne bi pa povedali vsega, in nemara najvažnejšega ne, o takratnem VIII. srečanju dramskih skupin Slovenije, če bi zamolčali, da je jeseniško občinstvo, da so jeseniški ljubitelji gledališča srečanje sprejeli in spremljali s tako pozornostjo in zanimanjem, da je bila gledališka dvorana na vseh predstavah več kot premajhna. Ta topel sprejem jeseniške publike, ki je vsem udeležencem srečanja še danes živ in drag, in na srečanjih v drugih krajih še nikoli ponovljen, je najlepše ilustriral naslov enega časopisnih poročil o srečanju, ki se je glasil:

APLAVZ PUBLIKI!

Prav ta resnica je botrovala zamisli Zveze kulturno-prosvetnih organizacij občine Jesenice, da bi Jesenice bile vsake tri leta gostitelj tej pomembni in lepi manifestaciji slovenskega gledališkega amaterizma. Tri leta so minila in zvesta svoji zamisli bo ZKPO občine Jesenice gostitelj **XI. srečanja dramskih skupin Slovenije od 3. do 10. junija 1968.** Srečanje, ki ga prireja odbor za gleda-

liško dejavnost pri republiškem odboru ZKPO Slovenije, bo organizacijsko izvedlo naše gledališče, finančno ga bo podprl sklad za kulturo SOB Jesenice in sklad za kulturno dejavnost SRS, vso moralno pomoč, resnično gledališko vzdušje, delovno in slavnostno obenem, pa mu bo prav gotovo dalo naše jeseniško občinstvo s številno udeležbo.

In da bo imela publika res kaj za videti, zagotavlja že sam obsežen, bogat in pester spored srečanja, na katerem se bo predstavilo kar 11 dramskih skupin iz vseh koncev Slovenije. Teh 11 dramskih skupin je republiška žirija izbrala med 24 prijavljenimi skupinami, ki so kandidirale za srečanja. Poleg znanih in uspešnih skupin iz že dosedanjih srečanj, bomo videli tudi nekaj novih, kar je posebnost letošnjega srečanja, obenem pa jamstvo, da so vsa dela po svoji umetniški ali gledališki strani bogata in zanimiva ter, da bodo celo na popoldanskih predstavah na sporedu dramska dela, ki so vredna vse pozornosti.

Znani izvajalci bogatega in pestrega sporeda XI. srečanja dramskih skupin Slovenije, nam obetajo in zagotavljajo, da bomo videli tudi zanimive uprizoritve in kvalitetne predstave, na kratko izbor res najboljših gledaliških dosežkov letošnje delovne bere slovenskih gledaliških amaterjev.

Vse predstave srečanja bodo v dvorani gledališča Tone Čufar in sicer popoldanske ob 15.30, večerne pa ob 20. uri. Vstopnina je znižana in sicer 4.— in 3.— nove dinarje, kdor pa bo vzel vstopnice za vsaj pet različnih predstav, bo šesto vstopnico dobil zastonj.

Vse ljubitelje gledališča opozarjamo, da je nekaj vrst v dvorani rezerviranih za žirijo, stalne sodelujoče in goste srečanja, in jih prosimo, da si z rezervacijo takoj zagotovijo razpoložljive sedeže!

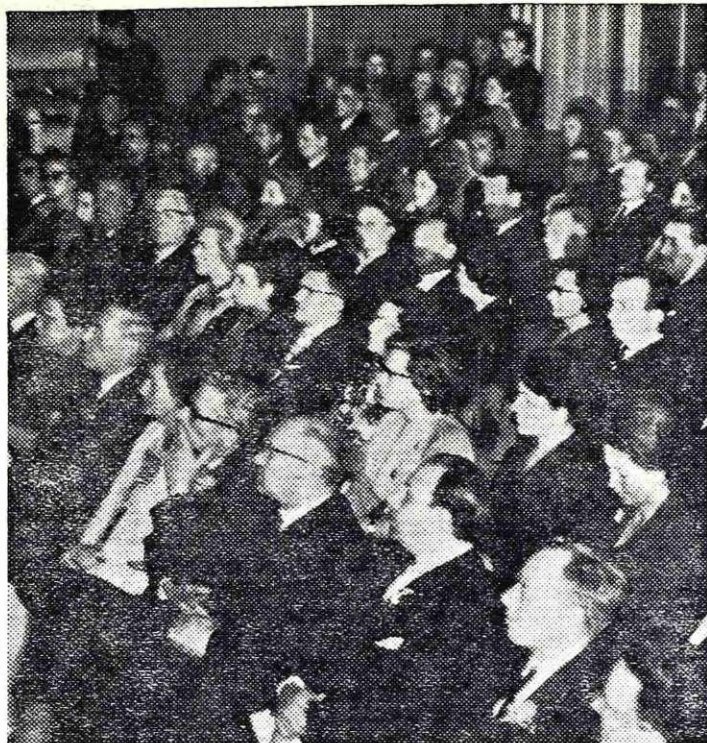
Vsem nastopajočim skupinam XI. srečanja dramskih skupin Slovenije želimo na Jesenicah najprisanjšo dobrodošlico in veliko ustvarjalnega uspeha, naši jeseniški publiki pa čim več lepih in vedrih doživetij na predstavah srečanja, ki je prav gotovo ne samo pomembno kulturno doživetje za Jesenice, temveč tudi lep zaključek jubilejne sezone ob 100-letnici slovenskega gledališča.

— nj

Misel

Ce nas vsa naša skrbnost ne more osrečiti, toliko manj nas bo osrečila naša brezbržnost!

Vauvenargues

Na zadnjem VIII. srečanju gledaliških amaterjev na Jesenicah je jeseniška publika zasedla vse predstave do zadnjega kotička

Program XI. srečanja dramskih skupin Slovenije Jesenice od 3. - 9. junija 1968

Ponedeljek, 3. junija

ob 20. uri

ROD, LJUBEZEN IN SMEH

Amatersko gledališče Slava Klavara, Maribor

Torek, 4. junija

ob 15.30 uri

Marcel Franck: SREČA NA UPANJE

Mladinska gimnazijska sekcija pri gledališču Svoboda — Center, Trbovlje

ob 20. uri

Ivan Cankar: KRALJ NA BETAJNOVI

Dramska sekcija DPD Svoboda, Postojna

Sreda, 5. junija

ob 15.30 uri

F. G. Lorca: LEPA ČEVLJARKA

Oder mladit, Novo mesto

ob 20. uri

F. S. Finžgar: RAZVALINA ŽIVLJENJA

Prešernovo gledališče, Kranj — dramska družina

Četrtek, 6. junija

ob 15.30 uri

A. H. Klabund: KROG S KREDO

PD Zarja, Trbovlje

ob 20. uri

Jean Kerr: MARY, MARY

Gledališče Tone Čufar, Jesenice

Petek, 7. junija

ob 15.30 uri

A. C. Puget: SREČNI DNEVI

PD Horjul

ob 20. uri

Tennessee Williams: STEKLENA MENAŽERIJA

Kulturno prosvetno društvo Prežihov Voranc, Ravne na Koroškem

Sobota, 8. junija

ob 15.30 uri

Jean Anouilh: ANTIGONA

Studentovsko gledališče, Ljubljana

ob 20. uri

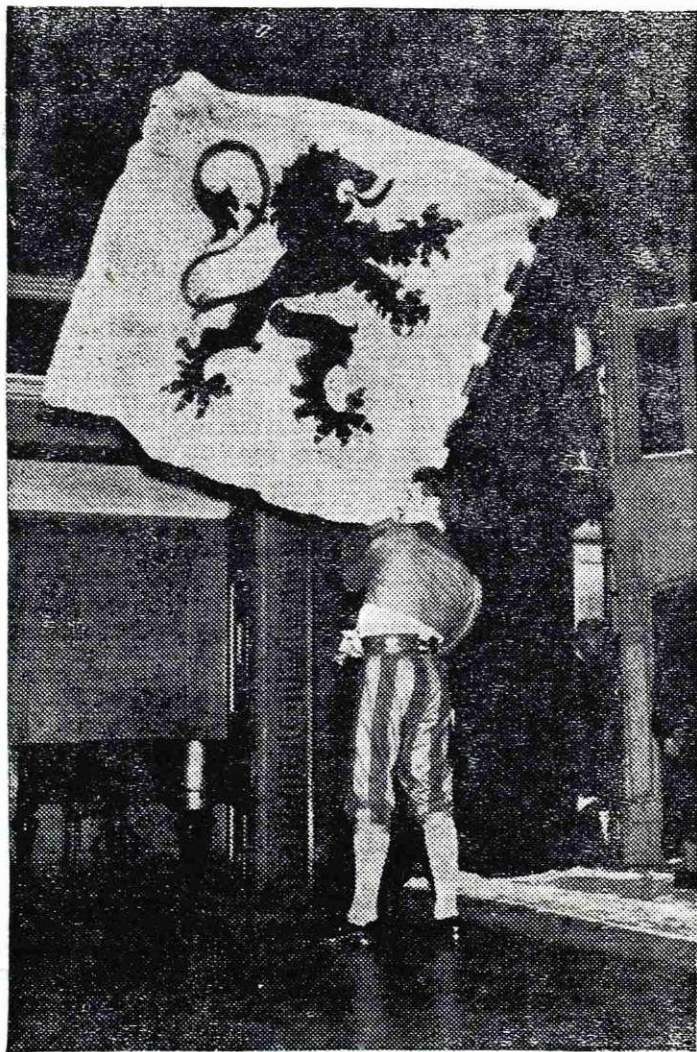
Marin Držić: DUNDO MAROJE

Sentjakobsko gledališče, Ljubljana

VSE PREDSTAVE SO V DVORANI GLEDALIŠČA TONE ČUFAR.

VSTOPNINA NDIN 4.— in 3.—. KDOR BO VZEL VSTOPNICE ZA PET RAZLIČNIH PREDSTAV, BO ŠESTO VSTOPNICO DOBIL ZASTONJ.

REZERVACIJA VSTOPNIC NA TELEFON 82-200.

Na zadnjem srečanju na Jesenicah so sodelovali tudi flamski gledališki amaterji iz Belgije

S skupščine občine Jesenice

Seja sveta za zdravstvo

V torek je bila 6. redna seja sveta za zdravstvo, socialno varstvo, varstvo družine, varstvo invalidov in borcev NOV pri skupščini občine Jesenice.

Novi predpisi na področju zdravstvenega varstva ne priznavajo več klimatskega zdravljenja na račun zdravstvenega zavarovanja. Zato se je klimatsko zdravišče in mladinsko okrevališče »Franc Rozman« v Gozd Martuljku naenkrat znašlo v težavah. Res je, da so se v Gozdu

začeli preusmerjati v gostinsko dejavnost, niso pa bile urejene ustanovitelske pravice. Republiški zavod za socialno zavarovanje ni bil v stanju zagotoviti zdravilišču druge ustrezne dejavnosti, zato so sklenili, da prenesejo ustanovitelske pravice na občino Jesenice. S tem so se strinjali tudi člani sveta na torkovi seji. Prav gotovo ima zdravilišče s svojimi prirodnimi in drugimi pogoji vse možnosti, da se vključi v gostinsko-turistično dejavnost. Delovni kolektiv in organi pa so se domeni, da se priključijo k ustrezni organizaciji. Pri podjetju Ljubljana transport — PE Jesenice so pripravljene prevzeti vse objekte in zemljišče kot posebno obračunsko enoto. Seveda pa bi bilo potrebno gostinske prostore in celotno stavbo preurediti, tako da bo del sob opremljenih s kopalnicami in sanitariji, urediti nočni lokal, recepcijo, cesto, camping, v hotelu telefonsko govorilnico, preurediti kurilnico na mazut in drugo. To pa bodo uspeli le s sodelovanjem omenjenega podjetja. Tudi s tem predlogom so se člani sveta strinjali in predlagajo obema zboroma skupščine občine, da izdasta potrebna soglasja.

Člani sveta so se strinjali tudi s tem, da splošna bolnišnica Jesenice prevzame otorinolaringološki oddelki pri zdravstvenem domu Kranj. Ta organizacijska sprememba je potrebna zaradi tega, ker po spremenjenih predpisih o organizaciji zdravstvene službe bolniški oddelki izven bolnišnic ne morejo več obstajati. Zdravstveni dom Kranj pa ima oddelek s 50 posteljami za zdravljenje otoloških obolenj, kjer opravljajo operacijske posege, bolniki pa morajo ostati zaradi zdravljenja v ustanovi.

Končno so na seji sveta razpravljali tudi o stanju in problemih v socialnem zavodu dr. Franceta Berglja na Jesenicah. Stavba je bila zgrajena leta 1940, v njej pa je v začetku bivalo 20 do 25 oskrbovancev. Po vojni se je število stalno večalo, tako da je lansko leto v njem bivalo že 124 oskrbovancev. Z raznimi manjšimi notranjimi preureditvami so pridobili nekaj prostora, tako da imajo sedaj 38 sob. Že po teh podatkih se vidi, da je dom prenatrpan, saj imajo v nekaterih sobah tudi po šest, sedem in celo osem postelj.

Priprave za ustanovitev društva za pomoč duševno nezadostno razvitim osebam

Na posebni osnovni šoli Jesenice je bila pred dnevi že druga seja iniciativnega odbora za ustanovitev društva za pomoč duševno nezadostno razvitim osebam. Člani so razpravljali predvsem o organizaciji občnega zbora tega društva, ki bo sredi junija. Na seji so z zadovoljstvom ugotovili, da so razne družbeno politične in delovne organizacije pravilno razumele pomen tega društva. Mnogi so pripravljene aktivno sodelovati. To pa je razumljivo, saj bo to humana organizacija, ki bo skrbela predvsem za socializacijo duševno nezadostno razvitih oseb in njihovo vključevanje v družbo. S tem pa bodo prav te osebe lahko veliko koristile družbi. S pravilno orientacijo bo društvo odigralo tudi veliko vlogo v preprečevanju negativnih dejanj, saj bo odvracalo prizadete osebe od slabe družbe, ki kaj hitro vpliva na mlado osebnost. Vse to pa bo možno le, če bo društvu uspelo vse duševno nezadostno razvite osebe pravilno zaposliti, kar pa bo v pretežni večini odvisno od tesnega sodelovanja z gospodarskimi organizacijami v občini. Na seji iniciativnega odbora so zato sklenili, da bodo obiskali posamezni člani odbora vse delovne organizacije, jim prikazali pomen in namen društva, ki ga ustanavljamo, hkrati pa jih zaprosili, da postanejo tudi člani tega društva.

Ob tej priliki pozivamo vse občane občine Jesenice, da se v čim večjem številu udeležijo ustanovnega občnega zbora in tudi postanejo člani društva.

Marjan Rogačnik

Težave s potnimi listi

Ker pri dviganju in podaljševanju potnih listov nastopajo nekatere nejasnosti, smo prosili za nekatera tolmačenja načelnika oddelka za notranje zadeve pri SOb Jesenice Lojzeta Rakušeta.

»Po popravljenem zakonu o potnih listih jugoslovanskih državljanov (prečiščeno besedilo v Ur. listu SFRJ 53/67), so odpravljene domače (naše) vize za jugoslovanske državljane, kadar potujejo v države, s katerimi je SFRJ sklenila sporazum o odpravi vizumov. S tem popravkom je bila tudi spremenjena veljavnost potnih listov iz deset na dve leti, razen za primere stalne izselitve. Po preteku veljavnosti se isti potni list lahko podaljša ponovno za dve leti, vendar njegova skupna veljavnost ne sme presegati deset let (t. j. nov potni list z dveletno veljavnostjo, plus štirikratno podaljšanje po dve leti), seveda če knjižica že ni prej polna ali obrabljena.

Če hoče naš državljan potovati v države, s katerimi imamo sporazum o odpravi vizumov: Avstrija, Italija, Poljska, Čehoslovaška, Romunija, Bolgarija, Madžarska, Danska, Finska, Norveška, Švedska, Islandija, Turčija, Maroko, Tunis, Alžir, Kuba, Japonska in SSSR, mora imeti veljaven potni list (tako imenovano dveletno veljavnost, ki se ob poteku veljavnosti vizuma, ki je bil izdan na 10-letno veljavnost potnega lista, mora podaljšati). Občani bi morali razlikovati veljavnost potnega lista in vizuma (veljavni potni list za države z odpravo vizumov, za ostale pa veljaven potni list, naš vizum in vizum države, v katero potuje). Tudi vizum velja le dve leti. Naš vizum mora naš državljan imeti tudi, če potuje prek države, s katero nimamo odpravljenih vizumov.

T. L.

Ker se tudi v zvezi s ceno

pojavi določena vprašanja, želim dati še naslednja pojasnila: Skupščina občine Jesenice je na svoji seji 23. 4. sprejela odlok o spremembi odloka o občinskih upravnih taksah, s katerim je določila naslednjo takso:

— za izdajo in podaljšanje veljavnosti potnega lista za potovanje v tujino 50 N din;
— za vizum v potni list za neomejeno število potovanj v države, s katerimi nimamo odpravljenih vizumov, 20 N din.

Če pa občan prosi za nov potni list, mora seveda plačati tudi knjižico, ki velja 25 N din.

Poudariti moram, da je za potno dovoljenje treba predložiti tudi slike v predpisani velikosti 4,5 x 6 cm z novejšo sliko prosilca.

Občani imajo lahko vpisane v potni list tudi ožje družinske člane, ne da se cena poveča (zakonca in njuni otroci), seveda če jih vpiše pri izdaji novega ali pri podaljšanju starega potnega lista. Čim pa naknadno prosi za vpis družinskega člana v veljavni potni list, pa plača za vse na novo vpisane takso 50 N din. Za otroke do pet let starosti zadostuje samo vpis, otroci nad pet let pa morajo imeti že fotografijo.

Vsako izgubo ali pogrešitev potnega lista mora občan takoj prijaviti organu, ki je potni list izdal, ker so predvidene sankcije.

Sedaj je izdajanje potnih listov zelo dinamično, vsak občan, ki predloži potrebno dokumentacijo, lahko že v dveh do treh dneh dobi nov ali podaljšan potni list ali vizum, seveda se ob izrednih navedenih ta čas lahko za kakšen dan podaljša.

Izgradnja Tomšičeve ceste

Cesta je za ogromno naselje nad progo prepotrebna objekt in vsi občani soglašamo z izgradnjo. Prvotno je bila trasirana cesta popolnoma ravno in se je ustrezno odmakala hiš in najmanj oškodovala večino vrtov.

S prikazovanjem pocenitve izgradnje ceste so se izvajalci brez razgovora ali informacije volivcev odločili za spremembo trase. Odvzeli so hišam delavcev in upokojenec celotna dvorišča, zemljišča pa presekali in jim s tem onemogočili normalno in varno življenje. Ker zakon dopušča možnost pritožb in tožb, so se najbolj prizadeti te možnosti poslužili. Ker so se upirali samovoljni odgovornih, jim je bila zemlja nacionalizirana. Vsa stvar je sedaj v sodnem postopku. Kljub vsemu pa je odgovor-

ni uslužbenec na občini že podpisal dokončno izgradnjo. Tako ne omočava samo mnenja volivcev in prizadetih, prehitvejo celo odločbo sodišča.

Oporni zidovi so gotovi. Izgled ceste pa je nemogoč za sodoben promet, ker je cesta zvijugana, nepregledna in nevarna. Poleg tega pa je glavnemu naselju nad cesto odvzet plčnik, ki je na drugi strani. Tako sta prizadeti tudi obe osnovni šoli s 1.800 učenci, ki bodo vezani na prehod čez cesto.

Z dokončno dograditvijo tega prepotrebne objekta pa bo nastopilo tudi vprašanje lokalne avtobusne proge in ob tem avtobusna postajališča, varnost itd. Ali je kdo od izvajalcev pomislil na to!

Vsa prikazovanja prihranka gradnje ceste na novi

trasi so le pesek v oči, da je investitor privolil v gradnjo. Z enako visokimi opornimi zidovi bi se lahko zgradila ravna cesta, ki bi izboljšala izgled že obstoječe skozi novo naselje. Se več, če bi na nekaterih mestih ojačali samo stare oporne zidove, bi bila izgradnja verjetno še cenejša, pa tudi lastniki hiš bi imeli več prostora pred svojimi hišami. Tako pa so za en do dva metra pred starim zidom zgradili novega, praznino napolnili z materialom, lastnikom hiš pa po nepotrebnem vzeli minimalni prostor pred hišo.

Ob vsem tem se človek opravičeno vprašuje, kaj je s stanovanjsko skupnostjo, z zbori volivcev in njihovim mnenjem ob taki samovoljni graditvi ceste.

Joža Bertonec

Nova premiera slovenskega filma

Se za noben slovenski film ni bilo tako velikega zanimanja doslej, kot vlada za novi slovenski barvni film Sončni krik, ki ga je zrealiziral in scenarij zanj napisal Boštjan Hladnik. Premiera filma je bila v soboto v Slovenj Gradcu.

Tudi na Jesenicah je za ta film veliko zanimanje. Kako tudi ne, saj igra protagonista Tomaža v filmu sedemnajstletni Jeseničan Bojan Marošević, ki ga v tisku omenjajo kot Bojana Marka, zakaj Bojan si je moral iz komercialnih razlogov priimek spremeniti. Poleg njega igrajo v Sončnem kriku še: Z. Segelbauer (veliki gangster), V. Hrastelj (mali gangster), A. Hlebecetova (direktorica), D. Bitenc (detektiv), Z. Skafar (dekle iz čolna), M. Pačnik (športno dekle), M. Pergar in N. Trtnik (mladoletnici) ter nekaj sto fantov in deklet. Da bi o filmu in Bojanu zvedel nekaj več, sem ga obiskal in poprosil za kratek razgovor.

Ko sem Bojana obiskal na domu, sem ga zatekel ob pomivalni mizi, z rokavi zavihanimi do komolcev; pomival je. Na moje nemajhno presenečenje, ki se mi je pojavilo na obrazu, je prešerno odgovoril: »Kaj morem! Tudi pomivati je treba! Mama (Slave Maroševićeva, ki je v jeseniškem gledališču odigrala že nič koliko imenitnih vlog — Bernardo Albo, Meto, Kastelko itd. — op. p.) in očeta ni doma. V službi sta. Mlajši brat pa je pred kratkim odšel v glasbeno šolo.« Potem, ko je pomil, je prijazno pokramljal z menoj.

»Kako si postal protagonist Sončnega krika?«

»Povsem slučajno. V časopisu sem bral oglas, da iščejo junaka za film Sončni krik. Ker sva bila z očetom ravno na dan poskusnega snemanja v Ljubljani, sem po-

skusil srečo. Sprva nas je bilo nekaj tisoč kandidatov. Kasneje se je krog le-teh skrčil na tristo, potem pa na osemnajst. Pri tem poskusnem snemanju nas je ostalo še pet. Seveda je bilo to predzadnje snemanje precej zahtevno. No, končno sva v izboru ostala samo še dva: Bojan Tratnik in jaz. Režiser Hladnik je izbral mene in mi zaupal vlogo Tomaža. Naj omenim še to, da je posneti material režiser projiciral pred nekaj sto dekleti in fanti, da izberejo med obema. Tudi glasovanje je bilo enako režiserjevi odločitvi. Za mojega konkurenta je glasovalo 3%, zame pa 97% prisotnih. Seveda sem bil zelo srečen.

Sicer pa junak filma nikoli ne bi postal, če ne bi bila kostumografinja Irena Felicianova — po neuspelem iskanju — objavila oglas v časniku.

»Kakšen film je Sončni krik?«

»Sončni krik je satira, groteska, komedija in kriminalka hkrati.«

»Koliko časa in kje ste snemali film?«

»Snemanje je trajalo približno štiri mesece. Zunanje posnetke smo posneli avgusta v Baški, notranje pa v Vibinjskih studijih.«

»Ali se je med snemanjem filma pripetilo kaj nenavadnega, nepredvidenega?«

»Seveda. Pri snemanju scene na odprtem morju v motornem čolnu, ki je brnel na morsk gladini s hitrostjo 60 do 70 km na uro, me je napadlo — tako scenarij zahteva — »dekle iz čolna«. Moral sem se braniti pred njeno vsiljivostjo in tako mimogrede izpustil krmilo iz rok. Čoln je bil samo nekaj metrov oddaljen od obale, ko so me klici radovednih turistov in domačinov opozorili na bližajočo se nevarnost. Prav

vik in krik nas je rešil hude nesreče. Hitro sem zavil stran.«

»Torej, je delo na filmu nevaren posel?«

»Vsekakor. Tudi vožnja z motorjem pred razjarjenimi dekleti je bila nevarna. Razen tega je to utrujajoč posel. Snemanje traja tudi po štirinajst ur dnevno, kar ni, so mačje solze. V studiu pa je pod blišči reflektorjev zelo vroče...«

»Za uspeh filma je pomembno, da je ekipa složna, da ni nesoglasij med režiserji in igralci ter igralci samimi. Kakšno je bilo delovno vzdušje med snemanjem Sončnega krika?«

»Drži, za uspeh filma je pomembno, kakšni so odnosi med člani ekipe. Povedati moram, da so bili vzorni. Le nekaj dekletom — v filmu jih nastopa približno tristo — sem se zameril, zakaj z vsemi pač nisem mogel biti v prijateljskih odnosih. Preveč jih je bilo. Z režiserjem Hladnikom sem se odlično razumel. Bil mi je kot oče. Kot debutantu mi je zelo veliko pomagal. Med nama ni bilo pregraj. Skratka: to je izvrsten režiser. Resnično me čudi, da tako velik režiser, kot je Hladnik, ne more dobiti sredstev za pogostneje snemanje doma.«

»Bojan, nastopal si že v gledališču, zadnjič v Čebuljevi priredbi Mollerovega Tartuffa kot Damis; ali bi lahko povedal razlike med delom v teatru in na filmu, če sploh so!«

»Seveda so. V teatru igraš vlogo kontinuirano, nepretrgoma, če izvajam pavze med dejanji. Torej si med predstavo v glavnem prežet z zahtevanim razpoloženjem samo uro, dve. Pri filmu je drugače. Kadri se lahko snemajo v časovno omejenih presledkih. Zgodi se, da se eksterier ob vhodu v zgradbo snema ob dobrem razpolože-

Bojan MAROŠEVIČ oziroma BOJAN MARK kot Tomaž v novem slovenskem filmu SONČNI KRİK

nju, ko pa je potrebno snemati interier, si že odmaknjen od prejšnjega razpoloženja, tako da se pravzaprav ob gledanju filma včasih zdijo kaj nenavadnega, običajno.

»Boštjan Hladnik pravi, da si — poleg Duše Počkajeva — eden najbolj talentiranih igralcev.«

»Seveda mi to laska. Komu ne bi?«

»Strinjam se. Kako gledaš na talent? Ali je talent primarnega pomena pri igranju — v gledališču in na filmu?«

»Da, talent je primarnega pomena. Če človek ni talentiran, ne more biti dober igralec. Niti če absolvirata Akademijo za gledališče, film in televizijo. Seveda pa priznam, da talent ne more dosti pomagati, če človek neprestano ne izpopolnjuje svoje igralske sposobnosti. Talent je prirojen. To moje osebno trditev potrjuje dejstvo, da Duša Počkajeva ni nikoli obiskovala akademije, a vendar je odlična igralka. Naj še enkrat poudarim, da je to moje osebno mnenje in zato ni nuj-

no, da je ravno popolnoma pravilno.«

»Načrti? Želje?«

»Premiera je bila v Slovenj Gradcu, v sredo pa se bomo predstavili v Ljubljani. Potem se bodo vrstile predstave kot na tekočem traku (Zagreb, Beograd itd.). Nato bom po vsej verjetnosti obiskal Cannes, kjer bodo v skupini komercialnih filmov predvajali tudi Sončni krik. Glede nadaljnjih snemanj ne morem reči ničesar konkretne. Če bo uspelo režiserju Hladniku sporazumeti se z ameriškim producentom Travisom, ki je pri nas nedolgo tega snemal Zvesto ženo, potem bom verjetno igral v filmu, psihološki drami, katere naslov še ni znan, eno izmed glavnih vlog. Sicer pa kakor sem že omenil: nič konkretnega ne vem.«

»Želim ti, da bi vloga Tomaža ne bila tvoja prva in zadnja. Prav tako želim, da bi kritiki tvojo vlogo ugodno sprejeli in te ocenili kot novo ime v slovenskem filmu in ne »zolg debutant!« -na

Televizija in mladi gledalec

Vse povedano nas sili k spoznanju, da je treba televizijske oddaje, ki jih smejo gledati naši otroci, nadvse skrbno izbirati. Kakor gospodinja v P-marketu ne začne pobirati vse od kraja, kar je tam razstavljeno, tako tudi TV program ni nekaj, kar bi lahko naši otroci gledali od začetka do konca. Predvsem bi rad opozoril na dve stvari:

— prva je disciplina v razporedu dnevnega časa. Najkasneje ob devetih zvečer mora biti naš otrok v postelji. Pri tem ni važno, ali ima naslednji dan pouk dopoldne ali popoldne. Vsaka stvar mora biti

Toliko o odnosih televizija — filmska in gledališka umetnost. Te razločke moramo poznati, ker bi sicer utegnili zapasti v zmoto, da je televizija tista univerzalna sila, ki lahko posreduje vse vrste umetnosti. Tega ne more storiti in čokler ne bo za široke množice osvojila še dveh tehničnih dosežkov, barv in tretje dimenzije (globinskega pogleda), tudi ne bo mogla storiti.

To ni nič, dragi moji. Prva stvar, ki jo morate doseči, je red, disciplina. Po TV dnevniku je treba iti spat. Nikar se ne dajte speljati prošnji: »Samo do devetih, potem grem pa spat!« Če je oddaja začel gledati, jo bo gledal do konca; vas bo že na tak ali drugačen način pripravil do tega, da boste pustili. Saj ima na zalogi cel register možnosti — od prošnji do groženj in joka. Po tistem pa računa na najpogostnejšo: vi boste sami napeto sledili oddaji in pozabili nanj ali pa boste zadržali med oddajo ali pa se boste vrnili v svojo družbo in spet pozabili nanj itn. Te možnosti so neizčrpne in otrok jih pozna bolje od vas. Velja torej samo eno: ob pol devetih zvečer se trgovina zapre. Izjema je morda kvečjemu sobota, ko jim zaradi nedeljskega jutranjega počitka res lahko še privoščite Bonanzo.

— druga stvar pa je izbira TV oddaj za našega otroka. Vi sami morate te oddaje izbrati ali pa vsaj potrditi njegovo izbiro. In nič ni lažjega

storiti kot to: V »Delu — RTV prilogi« naj otrok obkroži oddaje, ki jih namerava gledati. Preglejte, kaj si je izbral, in skušajte dognati, ali je zanj primerno ali ne. Kljub skromnim komentarjem v prilogi je to le mogoče ugotoviti. Potem pa poskrbite, da bo:

1. gledal res samo tisto, na kar ste pristali tudi vi, in

2. gledal te oddaje šele takrat, ko bo že opravil svoje šolske dolžnosti.

Pri teh zahtevah je treba vztrajati. Ne obljublja, prosim, TV oddaj za nagrado! To se še kako rado dogaja. »Če boš priden, boš zvečer lahko gledal film.« Še huje je, kadar otrok po nesreči razbije skodelico, mi pa ga kaznujemo na ta način, da mu prepovemo gledati film iz serije »Moj konj Flicka«. Če je oddaja poučna, naj jo otrok gleda, ker širi njegovo obzorje, če pa je zabavna, naj jo vidi zato, ker ima pravico do razvedrila.

KAJ JE ZA NAŠEGA OTROKA PRIMERNO

V hitrem sprehodu skozi naš TV program skušajmo dognati, kaj je za naše otroke primerno, kaj priporočljivo in česa jim ni treba videti.

Zakaj nisem hvalil?

Ob moji oceni literarnega večera jeseniških gimnazijcev, ki je bila objavljena v 19. številki Zelezarja, se je razpisal Peter Vengar v 21. številki v zapisu »Ob članku Literarni večer«. Ker se z njegovimi mnenji nikakor ne morem strinjati, sem P. V. dolžan nekaj pojasnil in razlag, kajti očitno je, da si je precej stvari napak razlagal.

O poeziji in pesnikih (zakaj sem besedo pesnik v oceni dal med narekovaje, bom kasneje povedal) sem zapisal: »Poezija je bila slabokrvna«. In zatem naprej: »Njihovo petje ni bilo fortissimo. Pri petju so imeli pre slab klavir, da bi se petje čulo vsaj mezzoforte. Izraza sploh niso imeli...« Torej: poezija je bila slabokrvna (beri: slaba. Ne bom zapisal zanič, ker takšna ni bila). Zakaj je bila slaba (poezija namreč)? Zaradi tega, ker so imeli gimnazijci pri petju preslab klavir (beri: nimajo še dovolj znanja, rutine, da bi že pridobljeno znanje lepo izoblikovali itd. To je pri njihovi mladosti razumljivo. Nikjer pa nisem zapisal, da njihova poezija nikoli ne bo dobra. Morda nekaj bo. Ne vem, da bi lahko predvidel.) Izraza — močnega, izvirnega, v bistvo prodirajočega — pa res niso imeli.

Konec spornega odstavka sem zaključil z besedami: »Navadno je v gimnazijskih pesmih čutiti močno in vedro mladostno čustvo. Tega žal ni bilo. Iz pesmi je preveval pesimizem in črnogledje.« S tem niti najmanj nisem izrazil, da je »bistvo vsake dobre poezije« samo v ved-

rem in mladostnem čustvu. Tudi tega, da se umetnost kaže v zlagani, za lase privlečeni vedrini, ne! Še manj sem jim očital pesimizem in črnogledje. Očital sem jim — in jim še — zgolj uklenje, nost v platnice učbenikov, ki je fantaziji ostrigla krila s škarjami logike in prepustitev toku civilizacije, iz česar izvirata pesimizem in črnogledje. Menim, da pogumna konfrontacija še ni vse. Konfrontacija še ne striže kril in »odsušnja« človeka civilizaciji. Utrujenemu svetu naj bi se bili uprli. Niso se. To sem želel. Brez spon in morečih skrbi bi bili lahko močno in vedro zapeli. Ko bi imeli še tisto, kar jim v drugi alineji očitam, bi bili morda lahko zapeli polnokrvno. ZARADI VSEGA NAVEDENEGA IN DRUGEGA NJIHOVO PETJE NI BILO FORTISSIMO.

Ocena ena in dve sta si blizu. Med poezijo Andreja Tratnjeka in Janeza Svoljšaka ter preostalima dvema je bila razlika samo ena. Prav zato sem njuno poezijo »vrgel v isti koš z za kanček bolj začetniško poezijo ostalih«, kot mi očita P. V., ko bi bila razlika med obema skupinama dve, tega ne bi bil storil.

Besedo pesniki sem dal med narekovaje zato, ker mislim, da vsakdo, ki napiše pesem take kvalitete kot so bile ob tej priložnosti prebrane, še ni pesnik, in ne zaradi tega, da bi bil sarkastičen in niti najmanj, da bi jih imel za »komične figure«, kot se hujuje P. V. Naziv pesnik pa zasluži neznana indijan-

ska avtorica pesmi »Pesem trave«. (Ne bom razlagal zakaj). Takole tečejo njeni stih:

Ko bodo moje oči uzrle prerijsko
bom začutila poletje pomladi.
Kdaj pa kdaj blodim okrog
žalostna nad seboj,
pohojena od vetra,
ki hiti pod nebom.

Iluzijo o, »za mladega človeka presenetljivo globokih življenjskih spoznanj«, prepuštam Petru Vengarju. Glede recitatorjev si ne morem kaj, da ne bi še naprej trdil, da sta pesmi interpretirala »zelo neprizadeto in mehanično. Brez občutja in toplote.« Res je, da je bila Lavtižarjeva boljša od Črnete, ki mu še dosti manjka za dobrega recitatorja, vendar dobra le ni bila. Spominjam se njenih interpretacij Ofelije iz Hamleta in Burvestnika Gorkega. Tedaj je bila zares imenitna. Na literarnem večeru je bila le blede senca Ofelije.

Literarnih dosežkov piscev pesmi nisem mogel hvaliti. Kajti ko bi bil hvalil, bi bil rušil svoj nazor in tendenco, ki sem ju v kontekstu povedal in že pri oceni upošteval. »Smilečnosti« in neiskrenosti pa mladim ustvarjalcem ni treba!

mb

Javna pohvala pionirjem Štefanovega in Prežlievega bataljona

Zaradi izredno slabega vremena ni bilo pohoda Ježkovega odreda po partizanskih poteh. Kljub temu, da je v nedeljo močno deževalo, pa sta odšla na pot Štefanov in Prežliev bataljon, ki so jih sestavljali učenci-planinci.

Po večurni hoji so sredi najhujšega naliva srečno prispeli v javorniški rovt močno premočeni, kljub temu pa so pokazali veliko dobre volje in povedali, da jim ni bilo žal. Naj bodo pionirji obeh bataljonov zgled tudi ostalim pionirjem iz osnovne šole na Koroški Beli. Štab odreda jim s tem izreka javno pohvalo, prav tako tudi celotnemu vodstvu, ki so ga sestavljali člani ZZB NOV, učitelji, kulturniki, bolničarji in drugi. Vsi so pokazali veliko mero pripravljenosti, da bi akcija kljub slabemu vremenu kolikor toliko uspela.

Štab Ježkovega odreda

Jekler

Mladinski kviz

V četrtek, 23. maja je društvena komisija pri občinskem in tovarniškem komiteju mladine priredila v gledališču Tone Čufar mladinsko kviz oddajo z naslovom: Slovensko literarno ustvarjanje med NOB. Žal so se tega tekmovanja mladih v počastitev dneva mladosti udeležile le tri ekipe, čeprav jih je bilo predvidenih več. Sodelovale so ekipe učencev gimnazije, šole za zdravstvene delavce in Zelezarskega izobraževalnega centra.

V prvem delu je vsaka ekipa odgovarjala na pet vprašanj, pri čemer je bil pravilni odgovor ocenjen s petimi točkami, delno pravilen pa z eno ali tremi točkami. V drugem delu so na vprašanja odgovarjale vse ekipe naenkrat s tem, da je imela pravico odgovarjati tista ekipa, ki je prva prižgala lučko. V primeru pravilnega odgovora je dobila ekipa pet točk, v primeru nepravilnega odgo-

vora pa je celo izgubila tri že prislužene točke. V tretjem delu je morala vsaka od sodelujočih šol izvesti kratek program, katerega je strokovna komisija prav tako ocenila.

Ze v prvem delu je ekipa gimnazije pridobila prednost, tako da je tudi na koncu zanesljivo zmagala in si tako pridobila deravno nagrado 500 Ndin, namenjeno za delo mladinskega aktiva na šoli. Druga je bila ekipa Zelezarskega izobraževalnega centra, tretja pa ekipa šole za zdravstvene delavce. V tretjem delu tekmovanja so najvišjo oceno dobili izvajalci ZIC, medtem ko so bili izvajalci ostalih dveh šol enako ocenjeni.

Prireditve je vodil Bojan Čebulj, recitacije v zvezi z vprašanji je izvedla Darinka Korošec, za zabavo pa je poskrbel vokalno instrumentalni ansambel Caravelle.

T. L.

Zopet imamo številno in kvalitetno godbo na pihala

Mimo številnih športnih prireditev je letošnji dan mladosti počastila tudi Zelezarska godba Svobode Jesenice. V počastitev praznika je priredila dva promena koncerta. Prvi je bil pred zdravstvenim domom na Plavžu, drugi pa v parku Podmežaklju. Večje omembe kot koncerta je vredna kvaliteta, ki jo je dosegla godba zadnje čase pod vodstvom priznanega glasbenega pedagoga Rada Kleča. Po njegovi zaslugi so vaje zopet polnoštevilno obiskovane, uspešne in pomnožene z mladimi godbeniki javniške godbe na pihala. Dolgoletna zamisel o združitvi godb v enotno Zelezarsko godbo na pihala se uresničuje in ni več dvoma, da ob 100 letnici jeseniške železarnice ne bomo imeli na Jesenicah močne in kvalitetne, tj. take godbe, ki Jesenicam v resnici pripada. Volja, ki so jo poleg dirigenta Kleča pokazali zadnje čase tudi godbeniki, zasluži polno priznanje ter moralno in materialno podporo. Več pozornosti do dejavnosti godbe pa bi morali imeti tudi občani z večjo udeležbo na podobnih nastopih. Godba ne vadi in ne študira sama zase, temveč za to, da bo nudila predvsem Jeseničanom čim kvalitetnejše koncerte in zastopala naš železarski center tudi izven občine. P. U.

Postali smo mladinci

V soboto, 25. maja, na dan mladosti, smo učenci sedmih razredov osnovne šole Jožeta Zupana — Ježka na Koroški Beli postali člani ZMS.

Ob 11. uri se je začela mladinska konferenca. Navzoči smo bili učenci sedmih in osmih razredov. Ob sprejemu so nam učenci šestih razredov pripravili kratek kulturni program. Navzoč je bil tudi član predsedstva konference ZMS občine Jesenice, ki nam je razdelil izkaznice. Povedal nam je še nekaj o organizaciji sami in o njenem delu.

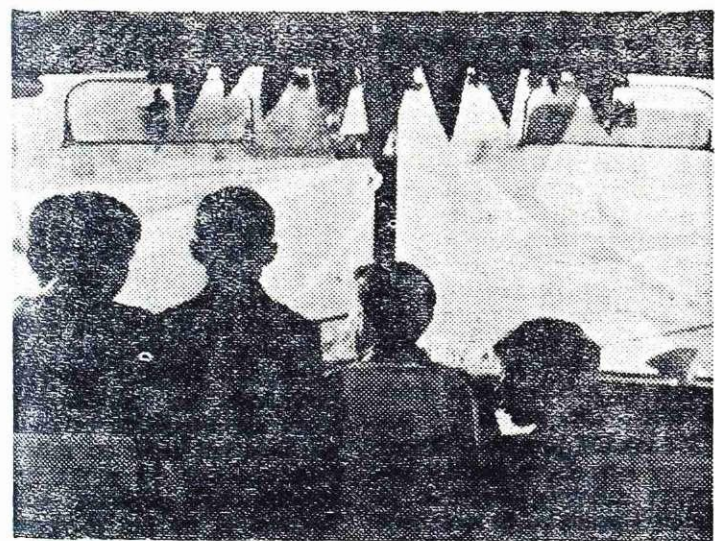
Pri sprejemu je sodelovalo tudi nekaj predstavnikov ostalih političnih organizacij. Predstavniki ZZB NOV Lov-

ro Albreht nam je prebral spomine na Jožeta Zupana — Ježka. Na koncu sprejema smo poslali pozdravno pismo tov. Titu.

Slovesnost smo hoteli nadaljevati v nedeljo na Pristavi. Tam naj bi se združilo deset bataljonov, imenovanih po okoliških borcih in aktivistih. Te bataljone naj bi sestavljali učenci posameznih razredov, skupaj s člani ZZB NOV, ki naj bi bili vodiči. Odšli naj bi po nekdanjih kurirskih poteh.

Vreme nam ni bilo naklonjeno in pohod je zaradi dežja odpadel.

Neda Karba
osnovna šola
Koroška Bela

Taborniki iz naše občine sodelujejo na številnih prireditvah po Sloveniji

Aktivni taborniki

Vse kaže, da bo ta fotografija postala posebnost letošnje taborniške sezone. Nedeljo za nedeljo sodelujejo taborniki na raznih taborniških akcijah in prireditvah; z avtobusi in vlaki se vozijo v vse kraje Slovenije. Doslej so se udeležili že čez 20 akcij s 450 člansko udeležbo. Glavna dejavnost jih seveda

še čaka v počitniškem času, pa tudi v jeseni.

Osnovni namen taborniške organizacije in številnih akcij je v mladem človeku vzbuditi veselje do narave. To se jim je v veliki meri že posrečilo in pričakujejo, da bodo še razširili svojo organizacijo.

Jekler

Uspel štafetni tek za memorial Stanka Zupana

Atletski klub Jesenice je 24. maja izvedel štafetni tek po jese- niških ulicah za memorial Stanka Zupana v okviru prazno- vanja dneva mladosti. Na letošnjem tekmovanju je sodelovalo 32 ekip s 160 tekmo- valci iz osnovnih in srednjih šol, delovnih in športnih orga- nizacij.

Izvedba tekmovanja je bila boljša kot lani, vendar so se tudi letos pokazale nekatere pomanjkljivosti, ki jih bo v prihodnje treba odpraviti. Letošnji športni dosežki pa so zelo razveseljivi: izboljšani so časi v vseh kategorijah in na obeh tekmovalnih progah.

REZULTATI:

5x200 m — učenci in učenke osnovnih šol, roj. 1953 in 1954 (18 ekip): 1. OŠ Žirovni- ca 6:11,1, 2. OŠ Tone Čufar 6:28,4, 3. OŠ Koroška Bela 6:28,5, 4. OŠ Prežihov Voranc I. 6:37,0, 5. OŠ Prežihov Vo- ranc II. 6:41,4.

5x200 m — dijakinje sred- njih šol (4 ekipe): 1. TSS Je- senice 3:14,1, 2. Gimnazija Jesenice 3:28,3, 3. SZD Jese- nice I. 3:37,0, 4. SZD Jese- nice II 3:42,2.

5x400 m — delovne organi- zacije (2 ekipe): 1. strojne de- lavnice železarne Jesenice 4:57,3, 2. transportna služba železarne Jesenice 5:47,2.

5x400 m — dijaki srednjih šol in športne organizacije (8 ekip): 1. atletski klub Je- senice I. 4:48,2, 2. TVD Par- tizan Kamna gorica 4:54,2, 3. gimnazija Jesenice I. 5:02,5, 4. atletski klub Jesenice II. 5:07,0, 5. gimnazija Jesenice II. 5:21,0.

Med sodelujočimi smo po- grešili učence in učenke OŠ Mojstrana in Kranjska gora. Nerazumljiva pa je slaba ude-ležba ekip iz delovnih orga- nizacij. Srednješolske ženske ekipe so bile letos številnej-še, slabše pa so se odrezali športni klubi.

Učenke in učenci OŠ Žirov- nice so letos že drugič za- pored osvojili prehodni po- kal ObK ZMS Jesenice in hkrati za 4,5 sekunde izbolj-šali svoj lanski dosežek.

Uspešne so bile tudi dija- kinje TSS Jesenice, ki so kar za 10,7 sekunde popravile svoj lanski rezultat in že dru- gič osvojile prehodni pokal IO Sindikata železarne Jese- nice.

Ekipa strojnih delavnic že- lezarne Jesenice je sicer v slabi konkurenci osvojila spet prehodni pokal ObSS Je- senice in za 11,9 sekunde iz- boljšala svoj lanski rezultat, ki je bil hkrati najboljši čas proge 5x400 m.

Kamnogoričani pa so letos morali odstopiti pokal atle- tom AK Jesenice, ki so jih prepričljivo premagali. Naši atleti so izboljšali lanski naj- boljši čas ekipe strojnih de- lavnic, kar za 20 sekund.

Vibr

Jeseniški labkoatleti uspešni tudi v Radvljici

Pretekli teden, 23. maja je bilo v večernih urah tekmo- vanje po ulicah Radvljice v počastitev dneva mladosti.

Tekmovanja so se udeleži- li tudi mladi atleti AK Jese- nice. Na progi 2.000 m je bil Vinko Globočnik tretji. V te- ku na 1.500 m je bil Miha Mohorčič prvi, Jelo Ambro- žič drugi, peti pa Marko Dakskobler.

Pri mladinkah pa je Dragi- ca Intihar v teku na 800 m dosegla deveto mesto v mo- čni konkurenci.

Vibr

Občni zbor hokejskega kluba

V torek, 28. maja, je bil redni letni občni zbor hokej- skega kluba Jesenice.

Predsednik Talar je uvodo- ma najprej pozdravil pred- stavnika sindikata Železarne tov. Prešerna, SD Jesenice tov. Jelena in HZS tov. Bez- laja in Vidica; zbor pa se ni udeležil noben predstavnik hokejske zveze Jugoslavije.

Iz poročil je bilo razvidno, kolikšna je bila dejavnost kluba v pretekli sezoni.

Rednih tekmovanj so se udeleževala tri moštva, delo- vala pa je tudi pionirska ho- kejska šola, ki deluje že dru- go leto, samo prvi letnik je preteklo sezono obiskovalo 31 pionirjev. Sezona je bila po rezultatih uspešna kot še no- bena doslej. Prva ekipa je osvojila naslov državnega pr- vaka, bila prva v tekmo- vanju za jugoslovanski pokal, zasedla visoko mesto v Alp- skem pokalu (odigrati mora- jo še tekmo z Bolzanom) in se uvrstila celo v četrtfinale evropskega pokala, kjer pa bi lahko dosegla še večji uspeh, če bi stvari potekale tako kot bi morale. Poleg te- ga pa tudi uspeh reprezen- tance na olimpijskih igrah pripada Jeseničanom, saj je bilo v njej kar 12 članov HK Jesenice.

Klub pa je kljub velikim uspehom v težki finančni si- tuaciji, saj je imel na dan 30. aprila za 44.601,31 Ndin dolgov. Člani uprave so si prizadevali, da bi na razne načine pridobili denar, ven- dar jim to ni povsem uspelo. Največ jim je pri tem po- magala Železarna, kakor tudi z izredno plačanimi dopusti, več pomoči pa bi lahko nudi- la ostala podjetja v občini in družbene organizacije. Zato je bil dan predlog, da bi ukli- nili kolektivno članarino, ki je bila v praksi doslej in ki ni prinesla pričakovanega re- zultata, uvedli pa bi perma- nentne vstopnice, ki bi bile prenosljive. Za nakup bi pri- spevale sindikalne podružni- ce delovnih organizacij in posamezniki. Predračun za letošnje leto je 378.500 Ndin in je vsekakor veliko vpra- šanje, na kakšen način dobi- ti tako veliko vsoto.

V razpravi je največ disku- tantov govorilo o gradnji ho- kejske dvorane. Dvorana je osnovni pogoj za še nadaljnji razvoj jeseniškega hokeja. Pri tem pa bi morale poma- gati vse delovne organizacije v občini in tudi družbeno po- litične organizacije, katerih predstavnikov žal kljub va- bilu ni bilo na zbor, kjer bi lahko kaj več povedali o tem.

Dvorana bi lahko koristila tudi drugim namenom in ne samo hokeju, bila bi v korist celi Gorenjski. Zato naj športne organizacije začnejo akcijo za gradnjo in pri tem ne smejo odnehati. O tem problemu pa bo potrebno spregovoriti tudi na zaseda- nju občinske skupščine.

Navzoči so bili seznanjeni

tudi s tem, da vest, ki jo je objavila posebna komisija, ki je raziskovala problem štirih spornih igralcev HK Jese- nice, ni točna. O tem HK Jese- nice in HK Olimpija nista imela nobenega razgovora. Razgovor je bil le o tem, da se morajo vsi jugoslovanski klubi predhodno med seboj sporazumeti za prestop igral- cev. Vsekakor pa o tem Je- seničani niso še rekli zadnje besede in bo treba spremeniti tudi pravilnike o registra- ciji hokejskih igralcev. Na skupščini hokejske zveze Ju- goslavije, ki bo 8. junija, pa se mora zahtevati tudi reor- ganizacija zveze.

Ob koncu občnega zbora je bil izvoljen nov 18-članski upravni odbor in sprejet pro- gram dela za sezono 1968-69. Program bo še bolj bogat kot pretekla leta. Treninji se že vršijo, prvo gostovanje pa je predvideno že v drugi polo- vici julija. Ob tem pa se kot vedno ponavlja vprašanje, kje dobiti denar.

ZP.

Bili smo v Celju in v Rimskih toplicah

Minulo soboto je organizi- rala sindikalna podružnica ZIC letošnji izlet na Stajer- sko. Deževno vreme, ki je trajalo skozi ves teden, ude- ležencem izleta ni dajalo do- sti upanja, toda sobota jim je bila naklonjena. Bolj ko se je približeval avtobus z dobro razpoloženimi udele- ženci proti Stajerski manj oblakov je bilo na nebu in s prihodom v Celje se je nebo popolnoma zjasnilo. Vreme so izkoristili za kopanje v odprtem kopališču v Rimskih Toplicah. Topla voda in sonč- no vreme sta zadržala izlet- nike na kopališču do popol- dneva, ko so se odpeljali, si v Celju ogledali nekdanji grad celjskih grofov in se povzpeli na Friderikov stolp. Postanek v Vranskem je omogočil mlajšim prijetno razvedrilo na mladinskem plesu ob kopališčnem baze- nu. Dan, kot večer sta minila prehitro, ker je ploha za- ključila kaj prijeten ples. Zadovoljni, da jim je vreme prizaneslo, so se vrnili v ne- deljo zjutraj na Jesenice.

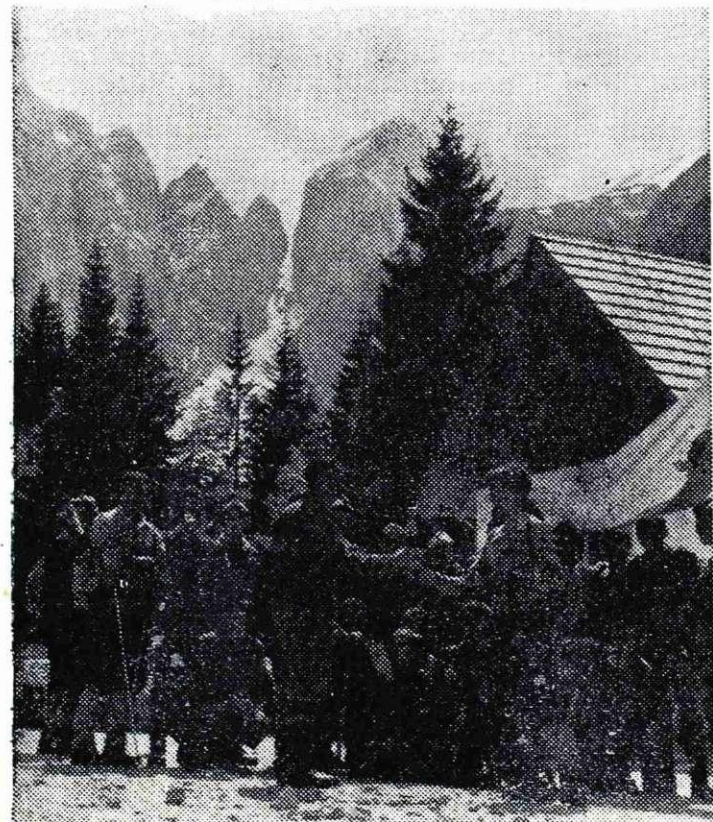
P. U.

Misli

V otroški dobi vseh ljud- stev in posameznikov je ču- stvo vedno hodilo pred raz- zumom in je bilo tudi njihov prvi učitelj.

Ljudem je treba pustiti, da do samih sebe delajo hude napake, samo da se izognejo večjemu zlu: sužnosti.

Vauvenargues

Tradicionalni Titovi štafeti s Triglava se je letos pridružila tudi štafeta z Jalovca

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

1. in 2. junija ameriški barvni CS film LORD JIM, v režiji Richarda Brucksa, v glavni vlogi Peter O'Toole — ob 17. in 19.30.

3. junija angleški film DARLING, v režiji Johna Schlesingerja, v glavni vlogi Julie Christie, Dirk Bogarde in Lawrence Harvey — ob 17. in 19. uri.

4. in 5. junija italijanski barvni film REVOLVERAS CLAY, v režiji Sergia Corbuccia, v glavnih vlogah Cameron Mitchell, Georges Riviera, Diana Martin — ob 17. in 19. uri.

6. junija angleški barvni CS film ŽIVETI SVOBODNO, v režiji Jamesa Hilla, v glavnih vlogah Claudia Cardinale, Georges Chakiris, Moro Michel. — ob 17. in 19. uri.

7. junija franc. ital. šp. barvni film CLOVEK IZ MARRAKECHA, v režiji Jacquesa Deraya, v glavnih vlogah George Hamilton in Claudine Auger. — ob 17. in 19. uri.

8. junija italijanski barvni film SEDEM ZLATIH MOŽ, v režiji Marca Vicaria, v glavnih vlogah Philippe Leroy, Rossana Podesta.

Kino PLAVŽ

1. in 2. junija italijanski barvni film REVOLVERAS CLAY, ob 18. in 20. uri.

3. in 4. junija ameriški barvni CS film LORD JIM, ob 17.30 in 20. uri.

5. junija angleški barvni CS film ŽIVETI SVOBODNO, ob 18. in 20. uri.

6. in 7. junija ameriški barvni film STOL, STRELJAM, ob 18. in 20. uri; režija Buzza Kulika, v glavnih vlogah David Jenssen, Ed Begley, Keenan Wynn.

8. junija šp.-italij. franc. barvni CS film CLOVEK IZ ISTAMBULA, v režiji Antonia Isasia, v glavni vlogi Horst Bucholtz — ob 18. in 20. uri.

Kino DOVJE

1. junija ameriški barvni film LADJA ZA IZPOSOJANJE, v režiji Roberta Gottscholka, v glavnih vlogah Chris Worfiel, Sally Fraser.

2. junija ameriški barvni CS film REVOLVERJI NE RAZPRAVLJAJO.

6. junija ameriški barvni CS film LORD JIM.

8. junija ameriški barvni film STOL, STRELJAM.

Kino KRANJSKA GORA

1. junija franc. barvni CS film REDOVNICA.

2. junija ameriški barvni film STOL, STRELJAM.

6. junija italijanski barvni film REVOLVERAS CLAY.

8. junija ameriški barvni CS film LORD JIM.

Gledališče

SOBOTA, 1. junija, ob 19.30: Benatzky PRI BELEM KONJICKU — opereta — ZADNICA.

Ljubitelji gledališča opozarjamo na nepreklicno zadnjo predstavo operete PRI BELEM KONJICKU.

Radio klub Železar obvešča

Pred nekaj meseci smo objavili, da je ustanovljen radio klub Železar. Zavoljo raznih težav, se radio klub ni mogel razviti tako, kakor je bilo pričakovati. S prizadevnostjo in razumevanjem vodstva kluba smo končno uspeli, da s 1. junijem prične redno delo.

Da bi se klub dalje uspešno razvijal bomo od 1. junija sprejemali v popravilo televizorje, radio aparate, električne brivske aparate in gramofone. Člani kolektiva Železarne bodo imeli pri teh popravilih posebne ugodnosti, ki jih bo v kratkem določil odbor kluba.

Klub bo sprejemal v popravilo radio aparate, brivske aparate in gramofone ob torkih od 16. do 18. ure, ob sredah od 9.—11. ure in od 16. do 18. ure, ob petkih pa od 16. do 18. ure v svojih prostorih v gledališču. Čas sprejema in oddaje bomo po potrebi spremenili odnošno podaljšali.

Naročila za popravilo televizorjev pa bo sprejemal radio Jesenice vsak dan od 7.

do 13. ure, na tel. šte. (tovarniška 900 in poštna 82-500). Pri naročilih je treba navesti točen naslov in približen opis okvare (na primer — ni slike, ali ni zvoka).

Po tem naročilu vas bo obiskal naš strokovnjak na domu. Vsa popravila bodo strokovno izvršena.

Dohodek iz popravil bo namenjen izključno razvoju radio kluba Železar.

Ker želimo, da bi v radio klubu razvili še druge dejavnosti iz elektrotehnike, vabimo vse strokovnjake, ki bi nam bili pripravljeni nuditi pomoč k sodelovanju.

Ob tej priliki tudi še enkrat vabimo radiooperaterje, da bomo lahko ustanovili primoprodajno sekcijo in rezervne radio-telefrafiste na vaje v telegrafiji in sprejemu, ker je za to vse pripravljeno.

Prosimo pa še vse, ki imajo stare, neuporabne radio aparate ki so jim samo v napoto, da jih poklonijo klubu za učenje mladih radioamaterjev.

F. G.

ZAHVALA

Vsem mojim sodelavcem iz ključavničarske delavnice na Jesenicah se iskreno zahvaljujem za darilo ob mojem odhodu v pokoj. Želim vam še nadalje mnogo uspehov in to, da bi lahko še večkrat prišel med vas.

Ivan Balanč

ZAHVALA

Sodelavcem na upravi osnovnih sredstev se iskreno zahvaljujem za pozornost in darilo ob mojem odhodu v pokoj. Darilo, katerega sem bil zelo vesel, mi bo ostalo v trajnem spominu.

Stefan Jakopič

ZAHVALA

Vsem sorodnikom, sodelavkam, prijateljicam in prijateljem ter tovarišicam Harejevi, Rozmanovi in Živkovi se najlepše zahvaljujem za vsa darila in obiske v času moje bolezni.

Moram priznati, da je pregovor, ki pravi, da v sili spoznaš prijatelja — resničen in sem vsem iz vsega srca hvaležna.

Jožica Pirija GEŽ

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moža, očeta in starega očeta

FRANCA BIČKA

se iskreno zahvaljujem vsem, ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti, mu darovali cvetje in vence ter nam izrekli sožalje. Posebno se zahvaljujem vsem sorodnikom, ki so nam stali ob strani ob tej težki izgubi, zahvaljujem se tudi sosedom za njihovo pomoč.

Iskrena hvala dr. Sajevidu za dolgoletno zdravljenje, nekdanjim sodelavcem — martinarjem, pevskemu zboru in lastnikom osebnih avtomobilov.

Vsem iskrena hvala!

Žalujoča žena Cilka, otroci Tilka, Franci in Egi z družinami.

Zadnja športna vest

Košarkarji Jesenic so zaradi sodelovanja na mednarodnem turnirju v soboto in nedeljo v Udinah preložili običajno srečanje z moštvom Kroja na četrtek 6. junija ob 19.30.

RAZPIS

za vpis v I. letnik gimnazije Jesenice za šolsko leto 1968/69

Prošnje za razpis je treba vložiti do 20. junija 1968 na naslov: Razpisna komisija pri gimnaziji Jesenice.

Pogoji za vpis so naslednji:

1. uspešno dovršena osemletna osnovna šola.
2. Starost do 18 let.

Kot prošnje na razpis naj kandidati izpolnijo Prijavo za vpis v I. letnik gimnazije (obr. 1,20), ki se dobi v knjižarni. Priložiti je treba naslednje dokumente:

1. dijaško knjižico iz vseh višjih razredov osnovne šole,
2. zaključno spričevalo v originalu,
3. mnenje šole o dijakovi sposobnosti, prizadevnosti, obnašanju in nagnjenjih,
4. morebitno priporočilo organizacije ali ustanove (Zveza borcev, organ za soc. skrbstvo itd.), ki dijaka priporoča za vpis,
5. 1 N din v gotovini.

Prijave je treba kolkovati s 50 S din državne takse. Na zadnji strani mora vsak dijak navesti naslednje:

Katerega tujega jezika se kandidat želi učiti poleg angleščine, ki bo na šoli prvi obvezni tuji jezik. Drugi tuji jezik, ki bo prav tako obvezen, si bodo dijaki lahko izbrali. Za izbiranje prideta v poštev naslednja tuja jezika: ruščina in francoščina.

Kandidati bodo opravljali sprejemni izpit iz slovenskega jezika, angleškega jezika in matematike. Izpiti bodo 25. in 26. junija 1968. Dne 24. junija ob 9.30 uri naj se kandidati zberejo v gimnaziji (učilnica 3. b letnika), da bodo izvedeli za razpored izpitov.

Razpisna komisija bo izbirala kandidate na osnovi priloženih dokumentov in rezultatov pri sprejemnih izpitih.

Vsi kandidati naj se 29. junija ob 9.30 zberejo v učilnici 3. b letnika, da bodo zvedeli za rezultat razpisa.

Razpisna komisija

RAZPIS

Gostinska šola Bled bo sprejemala v šolskem letu 1968/69 50 učencev za poklic kuhar. Šolanje traja tri šolska leta.

V 1. razred gostinske šole se lahko vpiše, kdor je uspešno končal osnovno šolo, ni starejši kot 18 let in je telesno in duševno sposoben za poklic kuhar.

Za vpis se je treba pismeno prijaviti v prvem razpisnem roku najkasneje do 20. junija, v primeru naknadnega razpisa pa do 20. avgusta. Začetek pouka je v začetku septembra. Prijavo je treba kolkovati s kolekom za 0,50 N din in ji priložiti spričevalo o dovršenem 8. razredu osnovne šole.

Ce je število prijavljenih kandidatov večje od razpisane, določi šola sprejemni izpit iz slovenskega jezika in računstva.

Pri sprejemanju v šolo imajo učenci z gorenjske regije prednost.

Ravnateljstvo Gostinske šole Bled

OBVESTILO

TVD Partizan Jesenice tudi letos organizira od 1.7. do 22.8. taborjenje v Baški na otoku Krku.

Interesentke - kuharice oziroma ženske, vajene dela v kuhinji, naj se v ponedeljek, 3.6.1968 ob 18.30 uri zgledajo v pisarni uprave TVD Partizan, kjer lahko dobijo vse potrebne informacije.

TVD Partizan Jesenice

ZAHVALA

Občinski odbor Društva upokojencev Jesenice se v imenu upokojencev iskreno zahvaljuje izvršnemu odboru občinskega sindikalnega sveta in sindikata Železarne, ki sta jim omogočila brezplačen ogled operete PRI BELEM KONJICKU. Zahvaljujemo se tudi celotnemu ansamblu gledališča za prijeten kulturni užitek.

Občinski odbor Društva upokojencev Jesenice

Tekmovanje v košarkarski ligi Pomembni zmagi

Pretekla sobota je bila za jeseniške košarkarje uspešna. Moška in ženska ekipa sta dosegli pomembno zmago v gosteh, moška v Postojni, ženska pa v Ljubljani. Po nesrečnem porazu moške ekipe v Celju, je bila naša ekipa že odpisana v borbi za najvišje mesto. Presenetljiva, vendar zaslužena zmaga v Postojni pa je pomenila spet visoko uvrstitev na prvenstveni tablici. Moštvo Kroja, ki dosega zmage doma in na tujem, bo še v naslednjem kolu moralo pokazati svoje znanje na Jesenicah. Zmaga domačega moštva je zato odločilnega pomena za nadaljnji razplet prvenstva.

Ženska ekipa ima zaradi dobljene tekme s Slovanom z 20:2, velike možnosti, da osvoji prvo mesto, saj je še edina neporažena ekipa v letošnjem prvenstvu. Sobotna zmaga v Ljubljani proti KK Partizanu iz Ježice je prišla nepričakovano in osvojene točke na tujem igrišču bodo gotovo pomembne v zaključku prvenstva.

KK Ježica : Jesenice 62 : 67 (35 : 27)

V prvem polčasu se naše igralke sploh niso znašle na igrišču, domačinke so prepričljivo vodile z 8 točkami naskoka. V drugem polčasu so naše igralke igrale precej bolje, predvsem v obrambi in v zadnjih dramatičnih minutah odločile srečanje v svojo korist in zasluženo zmagale. Pri metanju na koš je bila najboljša Vudričeva, ki je dosegla več kot polovico košev za svoje moštvo.

Strelke za Jesenice: Vudrič 39, Benedičič 19, Bertoncelj 3, Vujatović 4, Ivnik 2.

KK Nanos : KK Jesenice 76 : 79 (36 : 40)

Tehnično vodstvo Jesenic je zaradi spremenljive forme domačega moštva bilo precej zaskrbljeno pred odhodom moštva v Postojno. Poraz proti Nanosu bi pomenil zaostanek za vodečim Kromem in tako tudi izgubo vsakega upanja za osvojitve najvišjega naslova. Prav zaradi važnosti srečanja je bila tekma izredno razburljiva in stalno vodstvo našega moštva je bilo dve minuti pred koncem srečanja izenačeno. Zadnje minute pa so zaradi večje izkušenosti naših igralcev prinesle zasluženo zmago. Domačini so v zadnjih dveh minutah metali šest prostih metov, vendar so dosegli samo dva koša. Naši so igrali v napadu precej dobro, v obrambi pa so po stari navadi vse preveč neodločni in visoki Ozbič je brez težav

sam dosegel 33 košev.

Koš za Jesenice so dosegli: inž. Senčar 19, Koren 14, Vauhnik 14, Bunderle 13, Jeraj 19.

-nik

Judo

Mednarodni ekipni turnir

V soboto zvečer je bil v domu TVD Partizan Jesenice v počastitev dneva mladosti mednarodni judo turnir z udeležbo Švice, Avstrije in domače ekipe, medtem ko so Italijani zadnji trenutek odpovedali sodelovanje zaradi kvalifikacij doma. Na turnirju je bilo videti nekaj prav lepih borb in tudi metov ter je organizacijsko in tehnično zadovoljil. Največ uspeha so imeli domači tekmovalci, ki jim je bil le Zürich resen konkurent. Zanimivo je, da je ekipa Züricha tretja v Švici in da je njihov predstavnik težke kategorije švicarski mladinski državni prvak, vendar je izgubil kar dve borbi. Za Jesenice, ki so osvojile lep pokal, so nastopili: Mo-

rič, Krajzelj, Kučina, Vilfan, Dvoršak, Stare. Najboljši je bil Morič. Od tujcev pa se je z odlično tehniko izkazal Kessler.

REZULTATI:

Zürich : Jesenice 2:3 (10:16)
Velden : Bad Hofgastein 1:4 (5:30)

Zürich : Velden 5:0 (41:0)
Jesenice : Bad Hofgastein 5:0 (43:0)

Zürich : Bad Hofgastein 3:2 (20:13)

Jesenice : Velden 5:0 (45:0)
Vrstni red: Jesenice 3, Zürich 2, Bad Hofgastein 1, Velden 0.

Sodila sta Bürki (Zürich) dobro in Mušič (Ljubljana) slabše.

Kučina

Še vedno brez poraza

Jeseniški ljubitelji odbojke so z bojaznivo pričakovali nedeljsko srečanje z Mariborom, saj je Maribor v letošnjem prvenstvu premagal celo Ljubljano. Vsa skrita upanja pa so se Jeseničanom izpolnila, saj so nas fantje spet razveselili z novo zmago, priborjeno na tujem proti zelo dobremu nasprotniku.

Igralci Bergelj, Krevsel, Potočnik, Rössler, Smitek, Bogataj, Pristov in Kavčič so ponovili svojo izredno igro iz Kanala.

Prvi set je trajal kar štiri-deset minut in so Mariborčani ves čas vodili, šele na koncu so jih gostje dohiteli in nato set tudi dobili. V drugem setu se je nesrečno poškodoval Smitek in zaradi poškodbe gležnja ni mogel nadaljevati z igranjem. Uspe-

šno pa sta ga zamenjala Pristov in Kavčič.

Vsi Jeseničani so igrali dobro, predvsem v polju, zmagali pa so tudi po zaslugi svoje požrtvovalnosti.

S to zmago so si pridobili dve točki prednosti pred drugouvrščeno Ljubljano, s katero se še niso srečali.

Prihodnjo nedeljo igrajo odbojkarji doma proti Triglavu iz Kranja ob 10. uri dopoldan, dekleta pa z ekipo Brestanice ob 9. uri.

ZP

Mladinke republiški prvak

V nedeljo, 26. t. m. je bilo v Kamniku odigrano republiško odbojgarsko prvenstvo za mladinke.

Jeseniške mladinke: Kemperle, Trančar, Faganel, Mrak, Krušič, Draksler in Filipaj so dosegle velik uspeh. Z zmago nad vsemi nasprotnicami so osvojile naslov republiškega prvaka.

REZULTATI JESENISKE EKIPE: Jesenice : Železničar Maribor 2:1, Jesenice : Fužinar Ravne 2:0, Jesenice : Branik Maribor 2:0, Jesenice : Kamnik 2:0.

Mladinke so pokazale zrelo igro in navdušile vse opazovalce. Najboljši igralci jeseniške ekipe sta bili Kemperlova in Trančarjeva.

ZP

Titova mladinska štafeta z Jalovca

tudi v tem, da čimbolj aktivizira planince in mladino v gornjesavski dolini.

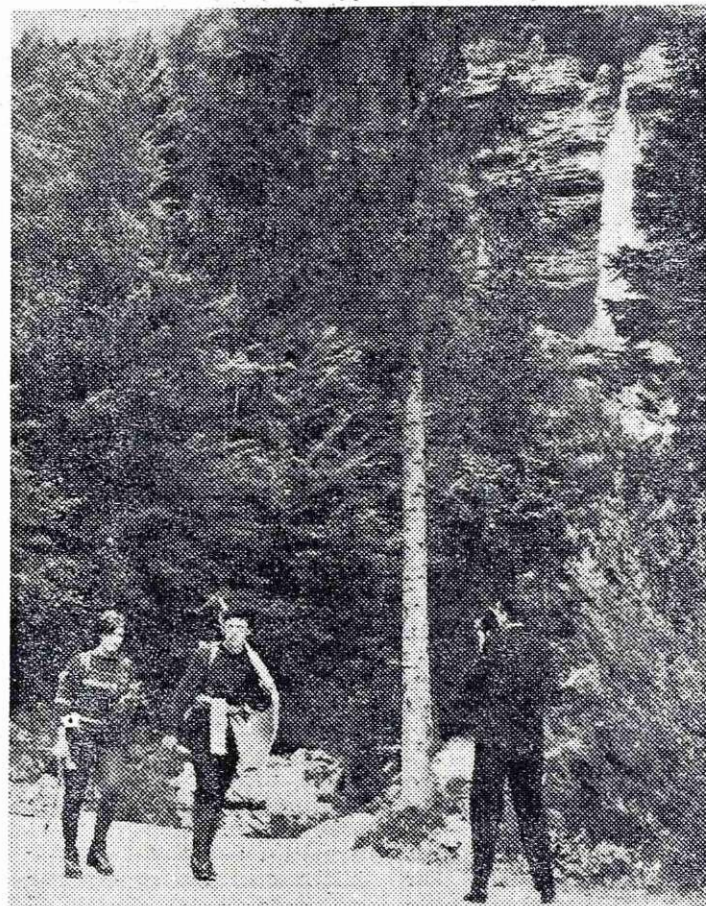
Alpinisti in gorski reševalci iz Rateč, Kranjske gore, Martuljka in našega železarskega revirja so v četrtek, 16. maja opravili vzpon iz Tamarja po nevarnem Ozebniku na vrh Jalovca. Za vse udeležence, predvsem pa za gornike, ki so bili prvič na vrhu, je bila tura v zimskih prilikah, v sončnem vremenu res lepo doživetje. Prvoborec — lovec iz Martuljka Vasja Jerovšek je ob plapolajoči planinski in slovenski zastavi prebral pozdravno pismo za Tita in izročil štafeto palico alpinistu — mladincu. Vsi gorniki so sestopili v smeri vzpona do karavle v Tamarju, kjer so štafeto palico slovesno izročili graničarjem. Naslednje jutro so graničarji oddali palico v Ratečah šolski mladini, ki je

nadaljevala s prenosom po vsej gorenjski dolini do Mojstrane. V vseh krajih so bili krajši postanki zvezani s pozdravi in kulturnim programom.

V Mojstrani sta se združili štafeti z Jalovca in Triglava in družno nadaljevali skupno pot proti Jesenicam.

Osnutek za štafeto palico kot naslovno sliko v pismu je narisal naš slikar France Krajcar. Palico je s sodelovanjem Jožeta Bertonclja in mojstra modelne mizarne Janeza Smoleja mojstrsko izdelal železar — rezbar Štefan Razinger. Štafeta palica predstavlja relief Jalovca z vsemi tremi planiškimi skalnicami. Relief zaključuje pas planinskega cvetja. Pri končni opremi so sodelovali tudi delavci gradbene mizarne in konstrukcijskega biroja. Vsem iskrena hvala!

Janez Krušic

Triglavska štafeta palica s pozdravi tovarišu Titu pred slapom Peričnik

Tekmovanje učencev osnovnih šol

V okviru praznovanja dneva mladosti je Občinska zveza za telesno kulturo Jesenice skupaj z nogometnim klubom in TVD Partizan Jesenice organizirala tekmovanje v malem nogometu in vajah na orodju. Tekmovale so osnovne šole.

Mali nogomet — polfinale: Koroška Bela : Tone Cufar I 1:3, Koroška Bela II : P. Voranc 0:1.

Finale: Tone Cufar : P. Voranc 4:2;

VRSTNI RED: 1. Tone Cufar I, 2. P. Voranc, 3. Koroška Bela I, 4. Koroška Bela II, 5. Tone Cufar II, 6. Mojstrana.

V vajah na orodju sta tekmovali samo ekipi šolskega

športnega društva P. Voranc in Tone Cufar.

Pionirke — ekipno: 1. ŠSD T. Cufar 220,3 točke 2. ŠSD P. Voranc 216,4 točke.

Posamezno (18 tekmovalk): 1. Sonja Zupan, ŠSD Tone Cufar, 38,2, 2. Tatjana Zorko, ŠSD P. Voranc, 38,1, 3. Štefka, Bokaj, ŠS Tone Cufar, 37,1 točke.

Pionirji — ekipno: 1. ŠSD P. Voranc 264,8 točke (ŠSD Tone Cufar je nastopilo samo s posamezniki).

Pionirji — posamezno (14 tekmovalcev): 1. Franc Mlakar, ŠSD P. Voranc, 45,7, 2. Ladislav Rebolj, ŠSD P. Voranc, 44,5, 3. Edo Zupan, ŠSD P. Voranc, 44,3 točke.

ZP